

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, szerda 1922. július 12.

188. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90—dinár

SZERKESZTŐSEG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Irredenta-pörök

A „nagy összeesküvés per” egy feltűnést keltő mozzanatról számolunk ma be olvasóinknak. A suboticei törvényszék vádpancáca felhívta a királyi ügyészséget, hogy a hónapok óta kivizsgált ügyben adjon vádiratot 15 nap alatt, vagy tegyen indítványt az eljárás megszüntetésére, mivel ellenkező esetben a vádpancás ügyész indítvány nélkül szabad lábra fogja helyezni a nyolc hónap óta letartóztatásban lévő terhelteket.

Íme: a nagy „összeesküvés per” mely annyiszor szerepelt jogcímül, amikor a magyarság illojalitását akarták kimutatni, melyet minduntalan hallottunk emlegetni, mikor az írásban megadott jogok tényleges életbeléptetéséért harcoltunk. Ez volt az egyetlen vád, egyetlen bizonyíték, az egyetlen adat, amivel a kákan csomót kereső rosszakarat terhelhette az itt élő magyarságot.

De ha a tények indokolnák s a bizonyítékok építenék fel azt a vádat, aminek alapján ez az eljárás megindult, még akkor se lett volna ez a pör az itt élő magyarság perének tekinthető. Mert mindenütt lehetnek vétkesek, lehetnek tévedők, lehetnek fantaszták, a nyelvi és fajti közösség nem teremti közösséget a bünelőjogi és politikai felelősség viselésében.

Am a jelek azt mutatják, hogy arra sincs szükség, hogy a magyarság államhűségének kifogásolatlanságát ezzel a megfontolással igazoljuk. Ha lenne anyag a vád emelésre, ha lenne elég terhelő adat arra, hogy bűnösséget megállapító ítéletet lehessen várni az itélkező bíróságtól, a vád képviselőire jogosultak vannak olyan jogszok, hazafiak és munkás tisztviselők, hogy ne várják kötelességük teljesítésére a bíróság felhívását.

Ugy látszik itt is az történik, a mi az utóállamok mindegyikében történt. Megindult nagy számban lobbai az eljárás, letartóztatnak mindenkit, akihez a gyanu árnyéka csak közelg, az egész igazságügyi és rendészeti apparátus megindul, hogy bizonyítékokat keressen a gyanuhoz, terhelteket a vádhoz, vádlottakat a bűncselekményekhez és bűncselekményeket a letartóztatottakhoz, folyik az eljárás, letartóztatás, tanuidézés, házkutatás s a végén kiderül, hogy az ügybizottság nem áll arányban a megsértett érdekekkel, a tevékenység a kiderített cselekményekkel s az irredenta pörök vádlottait hosszú vizsgálati fogságok, jobb esetben lelki meggyőztörtségek költi, ha nem is mentik fel, elítélik — tiltott határlépes ért. Ez történt Nagyváradon, Ko-

lozsváron, Brassóban, Szatmáron, Kessán, Pozsonyban s ugy látszik ez fog történni Suboticán is.

A tények azt mutatják, hogy nem a bűnösöket akartuk segíteni bűncselekményük következményeitől való menekülésben akkor, amikor a királyi közkegyelem adásakor szóvá tettük, hogy a politikai bűnösökre miért nem terjed ki az amnesztia? Az SHS. királyság liberalizmust és jogrendet bizonyára nem Romániába megy el tanulni. Romániának a királyi nász nem volt olyan nagy ünnepe mint az SHS. királyságnak. S a román kormány mégis kegyelmet eszközölt ki a politikai bűnösök számára is.

Jogpolitikai okokból s az állam-

Politikai bonyodalmak a kiutasítások miatt

**A jugoszláv állampolgárok visszatérhetnek otthonukba
A vajdasági képviselők a sérelmek orvoslását követelik
A magyar kormány akcióit indított a kiutasítottak visszatérése érdekében — Nem lesznek újabb kiutasítások**

A napi események középpontjában ma is a kiutasításoknak a kérdése áll, amely politikai ügyé fejlődött ki és visszhangot keltett az országos politikában is.

A vajdasági képviselők a kiutasítások hírére azonnal interveniáltak Beogradban a belügyminiszteriumban és közölték, hogy sok jugoszláv állampolgárt is kiutasítottak, ami ellenkezik a fennálló törvényekkel. Az már megállapítást nyert, hogy a jugoszláv állampolgárok kiutasítása a belügyminiszterium rendeletere ellenére történt, a mely kifejezetten magyar állampolgároknak vonatkozott. A magyar nemzetiségű jugoszláv állampolgárok, vagy az SHS. királyság állampolgárságáért optáltak kiutasítása kizárólag az egyes helyi hatóságok hibájából történt. A vajdasági képviselők vizsgálatot követelnek annak a megállapítására, hogy ez a hiba véletlen, vagy szándékos volt-e.

A kiutasítások névsorát ugyanis a belügyminiszterium rendeletere a helyi hatóságok állították össze,

A belügyminiszterium a hozzáérkezett konkrét panaszokra azonnal intézkedett, hogy a jugoszláv állampolgárok a legrövidebb időn belül visszatérhessenek lakóhelyükre.

Suboticán a kiutasítások ügyében nincs változás. A hatóságok kijelentése szerint innen jugoszláv állampolgárok nem utasítottak ki. Reisz Elek dr. letelepedési és működési engedélyt a közegészségügyi miniszteriumtól, a rovisadi egészségügyi főnökség utján keddén érkezett meg Suboticára.

A kiutasítottak még a magyar határon vannak

Budapestről jelentik, hogy az a 180 magyar család, akiket az SHS királyságból kiutasítottak,

raison meggondolásából nem let volna itt is ez a helyesebb megoldás. A magyarságnak etnikailag bizonyára többet ér a védelejtés vagy fölmentő ítélet, mint a pertörles. De — az isten szerelméért — gondoljunk a vádlottakra is, akik tíz hónap óta szenvednek letartóztatásban, akik tíz hónap óta a testi és lelki kínok meggyőztörjei, akik existenciáikkal, vagygonokkal, egészségük leromlásával fizetnek meg érte, akárhogyan fog is végződni ez az eljárás.

Ha ki bűnös, bűnhődjék. De aki ártatlan, szabaduljon gyorsan. Mert ha ártatlanok bűnhődnek, akkor bűnhődik az állam legfőbb tekintélye, a jogszolgáltatás legmagasabb érdeke is.

még mindig a határon tartózkodik és sorsuk a hatóságnak kijelentése szerint függőben van. A kiutasítottak addig a határon maradnak, míg ezt a kínos ügyet a két kormány egymással el nem intézi. A magyar kormány a beogradi kormányhoz fordult abból a célból, hogy rábírja a rendelet megváltoztatására és adja meg a kiutasítottaknak a visszatérésre az engedélyt.

A magyar belügyminiszterium ezekben a körülményekben megfogadja azt a hírt, hogy Magyarországból szerb horvát-szláv állampolgárokat vagy ilyen nemzetiségű magyar állampolgárokat a SHS királyságba áttettek, illetve kiutasítottak volna.

Dobanovacki főispán újabb nyilatkozata

A kiutasítási ügyek újabb fejleményeiről Dobanovacki Pál főispán a következő nyilatkozatot tette a „Bácsmegeyi Napló” munkatársának:

— Azok a közlemények, hogy a Suboticán végrehajtott kiutasítások jótalanok volnának, tendenciózus beállítás alapján kerültek a nyilvánosság elé. Figyelembe vettük azokat az elveket, amelyeket a kiutasításokra nézve a belügyminiszteriumban megállapítottak. A fő elv az volt, hogy kiutasítandó az ország területéről minden tekintélyesebb állást betöltő magyar állampolgár. Ez tehát mindazokra vonatkozik, akik nem szereztek meg az SHS állampolgárságot vagy nem álltak a trianoni szerződés napján módjában ezt megszerezni. A rendelet szerint nem utasítottak ki a munkások és politikai menekülteket.

Kizárólag ez lehetett az a szempont, amelyet a kiutasításoknál figyelembe vehettünk. Az, hogy a miniszteri rendelet alapján, az általános szempontok figyelembevételével, melyik hatóság és ki állította össze a ki-

utasítandók névsorát, nem lényeges és ez nem változtatható a kiutasítandók névsorán. Tiszta véletlen az, hogy Suboticán legnagyobb részét zsidókat utasítottak ki és ebben semmi tendencia vagy szándékosság nincs. Másutt viszont nagyrészt magyarok a kiutasítottak.

A névsor összeállításánál előfordult tévedéseket a rendőrség még a kiutasítások végrehajtása előtt korrigálta. Így a kijelölt emigránsokat nem utasította ki, egy polgárt pedig alórl kiderült, hogy jugoszláv állampolgár, szintén meghagyta Suboticán.

— Dr. Reisz Elek esetére csak ismételtethem, hogy nála névsor történt. Vasárnap reggel értesültem a kiutasításokról és azonnal intézkedtem, hogy ez a kiutasítás visszavonassék. Ami Reisz kiutasítását illeti, kijelenthetem, hogy injuria még a kiutasítás fentartása esetén sem történt volna. Reisz dr. ugyanis magyar állampolgár, kinek optálási kérvényét nem lehetett figyelembe venni. A határról visszatért családjának ittmaradása érdekében magam tettem meg az intézkedéseket és én voltam az első, aki akciót kezdtem dr. Reisz visszatérése érdekében, aki egy-két napon belül már ismét Suboticán lesz.

— Azoknak, akik az eredeti kiutasítási névsorban szerepelnek, de akiket távolléti miatt még nem tudtuk közölni a végézt, — visszatérésük után jellelten! el kell hagyniuk az ország területét. Sem az ő érdekében, sem pedig a már eltávoztak érdekében semmiemü intervenciót figyelembe nem vehetek.

— A kiutasítások miatt délben felkeresett Brkics Vojin képviselő ur is, kívül szintén közöltem, hogy az eddig történeteknél változatni nem lehet és intézkedéseimért a teljes felelősséget vállalom. Ettől sem a képviselő urak közbenjárásai, sem a lapoknál változtó táviratok, sem pedig a hírlapi közlemények el nem térhetnek.

— Teljesen hiábavaló egy képviselőnek vagy pártoknak az a törekvés, hogy a kiutasításokból politikai tökélet kovácsoljanak és közbenjárásukkal a lakosság bizonyos rétegének rokonszenvét akarják elnyerni, mert semmiféle intervenciót el nem fogadok.

— Végül határozottan ki kell jelentenem, a közvélemény megnugtatóására is, hogy újabb kiutasításokról nincs szó és további kiutasítások nem lesznek.

Brkics Vojin szociáldemokrata képviselő, aki a kiutasítottak ügyében lépéseket tett Beogradban, a következőket mondotta a „Bácsmegeyi Napló” munkatársára előt:

— A kiutasításokra a főispánok legutóbbi beogradi konferenciáján adott ki utasításokat a belügyminiszterium. A főispánok anketián általános utasításokat aqtak és csupán azokat a kategóriákat sorolták fel, akiket nem szabad kiutasítani. Nem volt szabad kiutasítani jugoszláv állampolgárokat, azokat, akik Jugoszlávia javára optáltak, munkásokat, politikai menekülteket és olyanokat, akiknek Magyarországon politikai okokból kellemetlenségek lennének.

Megjegyzem, hogy a rendelet nem ellenkezik sem az alkotmánnyal, sem

a fennálló törvényekkel, — ha azt mindenütt az utasítás értelmében hajtották volna végre.

— Nekem, — mondotta Brkics képviselő — néhány olyan eset jutott tudomásomra, amikor

a rendelet megsértésével utasították ki embereket.

Én ezekben az ügyekben intervenáltam és minden tudomásomra jutó ilyen esetben interveniálni is fogok.

— A parlamentben interpellálni is fogok. Interpellálni fogok elsősorban azért, mert

ez a retorzió egyáltalán nem retorzió,

mert Magyarországon senkinek a feje sem járul meg azért, mert innen néhány hereskedelmi alkalmazottat vagy fűrdővendéget áttettek a határon, másodszor azért, mert sok helyen a helyi hatóságok nem tartották be a rendelet parancsait.

Egy beográdi lap éles kritikája

A „Vreme“ című lap, amely egyike a legtekintélyesebb beográdi lapoknak, éles támadást intéz a kiutasítások miatt, a vajdasági hatóságok ellen. Támadja őket főleg azért, mert a kiutasításoknál nem követték a kormányzat intencióit és békés, jelenléteken közpölgárokat utasítottak ki, akik a legkevésbé azonosították magukat a jelenlegi magyar kormányzat ténykedésével.

A végrehajtó közegek önkényes munkája, — fejezi be cikkét a lap — egyedül csak a horvát blokkot fogja erősíteni.

Általános sztrájk készül Németországban

Bajorország kiválik a német birodalomból

Rathenau egyik gyilkosa öngyilkos lett

A német krízis még nem érte el tetőpontját. Az utóbbi napokban a politikai helyzet nem hogy tisztázódott volna, hanem akutabbá vált.

Bajorország nem hajlandó a köztársaság védelméről szóló törvényt, úgy, amint az a szocialisták a parlament elé terjesztették, elfogadni.

A német munkásság ezzel szemben kitart régi álláspontja mellett, hogy ha a szocialista parlament pártok nem lesznek elég erősek a törvényjavaslat keresztülvételére, akkor az általános sztrájkot fogják igénybe venni.

Az izgalom az ország különböző részeiből érkező hírekből óráról-órára ujjabb táperőt nyer. A még mindig dolgozó reakciós szervezeteket egy pillanatra sem félemlítette meg a német munkásság és az ország demokratikus erőinek megmozdulása. Legutóbb Opelemből kértek sürgős segítséget, ahol az úgynevezett „Önvedelmi szervezetek tagjai rémuralmat gyakorolnak a város lakossága felett.

A Rathenau gyilkosságából kifolyólag tartóztatott Tillinger kapitány szabadlábra helyezték. Az egyik főújsós, akit a magdeburgi titkos fegyvertár felfedezésekor tartóztatottak le a börtönben felakasztotta magát.

Nem csupán ezek a hírek izgatják a kedélyeket, hanem a reakció exponenseinek hivatalos nyilatkozatai hozzájárulnak a helyzet zavarosságához. A bajor miniszterelnök ma már hivatalosan publikálta, hogy

abban az esetben, ha a köztársaság védelméről szóló törvényt megszavazzák, Bajorország kiválik a német birodalomból.

A helyzet komolyságát és annak

következményeit, a márka szűdölés zuhanását az európai pénzügyi körök a legnagyobb aggodalommal nézik. Az antant pénzügyminiszterei világosan látják azt a gazdasági katasztrófát, amelyet a márka teljes elértéktelenedése okozhat. Felvetődött tehát az a terv, hogy

Varga György kémkedési ügye a vádtanács előtt

Felhívják az ügyészséget, hogy tizenöt nap alatt adjon vádiratot, ellenkező esetben a vádlottakat szabadon bocsájtják

A suboticei törvényszék vádtanácsa kedden délelőtt foglalkozott a több hónap óta vizsgálati fogságban levő Varga György és társai kémkedési bűnjegyével.

A vádtanácsban Pavlovics István törvényszéki elnök elnökölt, az ügy előadója Uroevics törvényszéki bíró volt.

Az ügy úgy került most a vádtanács elé, hogy György Imre dr. ügyvéd, mint Ignác Gyula és Deák Sándor védője beadványt intézett a vádtanácshoz, kérte a vajdasági orvosoktól, hogy kérését a vádtanács elnök elnökölt, az ügy előadója Uroevics törvényszéki bíró volt.

A vajdasági magyar orvosok megrendszabályozása

Felfüggesztik azoknak az orvosoknak gyakorlatát, akik nem S. H. S. állampolgárok

A legutóbbi hetekben már megszokhatta a Vajdaság magyar lakossága, hogy csőstül szakadnak rá a legkülönbözőbb sérelmek. Most a vajdasági orvosok kerültek sorra. Ez alkalommal az egészségügyi minisztérium, — amelynek pedig más volna a hivatása — avatkozik a politikába, amikor a nem jugoszláv állampolgárságú magyar orvosokat eltiltja az orvosi gyakorlattól.

Ki folytathat orvosi gyakorlatot?

Az egészségügyi minisztériumnak egy korábbi rendelete alapján már valamennyi vajdasági orvosnak igazolni kellett diplomájával kvalifikációját, ami közegészségügyi szempontból még érthető Ugyanez a rendelet azonban azt is követeli a vajdasági magyar orvosoktól, hogy kérvényükben itteni honosságukat igazolják, mert csak ez esetben engedély meg orvosi prakszisuk további gyakorlását. A rendelet értelmében ugyanis csak azok az orvosok jogosak az orvosi gyakorlatra, akik itteni illetőséggel bírnak, azonban

mindazok az orvosok, akik a háború kitörése óta költöztek a Vajdaság területére, nem folytathatják tovább orvosi gyakorlatukat.

Ez a rendelet olyan súlyos komplikációkra ad okot, amik válságossá teszik sok magyar orvos helyzetét.

A gyakorlatról felfüggesztett orvosok.

A rendelet következtében a vajdasági magyar orvosok természetesen azonnal beadták kérvényüket a novisadi egészségügyi főnökség útján az egészségügyi minisztériumhoz, a melyben orvosi gyakorlatuk további folytatására kértek engedélyt. Ezek a kérvények most érkeztek vissza, igen sok esetben kedvezőellen elintézésel.

A háború kitörése óta beköltözött magyar orvosok ugyanis még nem szerezhették meg az itteni illetőséget, miután a négy évhez kötött egyhelyben lakás idejébe a háborús évek nem számítottak be, a háború befejezése pedig még nem telt el a négy esztendővel egy

ezeket az orvosokat most eltiltják az orvosi gyakorlatától mindaddig, amíg nem szerzik meg az az SHS állampolgárságukat.

A rendelkezés sok vajdasági orvost sújt, ezeknek sorában több suboticei orvost,

az antant pénzügyminiszterei jelenek össze közös tanácskozára és keressék meg a márka elértéktelenedésének okait.

A németországi helyzet ebben a pillanatban európai kérdéssé vált és likvidálásától Európa békéje, vagy teljes felfordulása függ.

A bűnjegynek a vizsgálata, amelyben védencai már közel kilenc hónap óta vizsgálotti fogságban vannak, hónapok óta be van fejezve.

A vádtanács határozatában felhívta az államügyészséget, mint-hogy a bűnjegyben a vizsgálóbíró már hónapok óta befejezte a vizsgálatot, amiről jelentést is tett a vádtanácshoz, felhívja az államügyészséget, hogy tizenöt nap alatt készítse el a vádiratot s amennyiben ez nem történik meg, a bűnpör vádlottait szabadlábra fogják helyezni.

A sérelmeket fokozza az, hogy olyan orvosokat is eltiltanak az orvosi gyakorlattól állampolgárságuk igazolásáig, akik kétségtelenül jugoszláv állampolgárok. Itt ismétlődnek a kiutasítások »tévedései« . . .

Hogy hajtják végre az orvosi gyakorlat felfüggesztését.

A nem SHS állampolgárságú orvosok gyakorlatának felfüggesztése csak nagyon nehezen hajtható végre. Az egészségügyi főnökség határozatának kézhezvétele után a hatóság — Subotícán a tisztí főorvos hivalta — értesít az érdekelteket arról és felszólítja, hogy orvosi gyakorlatát szüszsége fel és orvosi címtábláját szerelje le.

Ezzel egyidejűleg azonban a tisztí főorvos hivalt értesít valamennyi gyógyszerért, hogy a gyakorlatától felfüggesztett orvos vevényére nem szabad orvosságot kiszolgáltatnia.

Ezzel az intézkedéssel ugyanis több súlyt akarnak adni a rendelkezésnek, mert a hatóság maga is tisztában van azzal, hogy miniszteri rendelkezés ellenére sem hagyják el az orvost betegei.

A hatóság azonban a rendelet alapján igen esetben, ha tudomására jut, hogy a gyakorlatról eltiltított orvost mégis kezeli betegeket, szigorú büntetéssel sújtja az orvost.

Mit mond a tisztí főorvos?

A magyar orvosok nagy részére sérelmes rendelet végrehajtása ügyében a Bacsmegeyi Napló munkatársa kérdést intézett dr. Paokovics Milán suboticei tisztí főorvoshoz, aki kérdésünkre a következőket mondotta:

— Az egészségügyi minisztérium rendelete elsősorban azt a célt szolgálja, hogy az itteni orvosokat megvédje az orvosok beözönlésétől. Különben is ugyanilyen rendelkezések vannak érvényben Magyarországon, Csehszlovákiában és a legtöbb más államban is. A kérdésben egyáltalán nem játszik közre semmiféle politikai szempont, mert a legtöbb ittlakó magyar orvos már meg is kapta az engedélyt a további prakszisz folytatására és a rendelet csupán néhány orvost sújt, aki nem tudta igazolni honosságát.

Ezzel a nyilatkozattal szemben legfeljebb csak azt lehetne megállapítani, hogy ha az orvosok beözönlését

meg is akarják akadályozni, ezt el lehetne érni anélkül is, hogy az itt már letelepedett orvosokat eltiltsák a gyakorlatól. Különben is azok az orvosok, akik már itt vannak, azok nem »beözönlők«. Tudomásunk szerint azonban az országnak szüksége van orvosokra, egyes vidékeken még nagy az orvoshiány.

Ezt a rendelkezést, ami sok orvos egészségét teszi tönkre, ami veszedelmesen árt az általános közegészségügynek, talán mégsem lehet a versenytől való védekezés nem tulságosan emelkedett szempontjával megindokolni. A közegészségügy talán mégis fontosabb, mint az, hogy egypár orvos megszabaduljon versenytársától?

A palicsi strand első áldozata

A palicsi strandfürdőzésnek kedden halálos áldozata volt.

Hubai János 22 éves, bácsalmási születésű pincér délután kiment a fürdőbe. Egy ideig vidáman uszált a móló körül, majd a csusza közelében, a csónakkikötőnél a mólóról fejest ugrott a vízbe. Többet nem került élve elő. Eltűnését senki sem vette észre, míg egy félóra múlva Huszák Imre 13 éves diák a víz alatt beleütközött holtestébe és egy másik fürdőző segítségével a mólóra vitték. Az élesztési kísérletek, melyeket a negyedóra múlva megérkező Schwarz Ottó dr. fűrdőorvos egy órán keresztül végzett, eredménytelenek maradtak.

Az eset a nagyszámú közönségben óriási izgalmat keltett és a jelenlevő rendőr közegeknek, Bacevics rendőri kapitány vezetése mellett, kordonnal kellett a közönséget a holtesttől távolítani.

Közben egy asszony, Bevalj Konstantin orosz menekült felesége is rosszul lett a vízben, de idejekorán kimentették.

A halált valószínűleg ugrás közben beállott szívzélihűdés okozta. Felboncolás végett a bajai uti temető hullaházba szállították.

Ébredő kritika az ébredők működéséről

Budapestről jelentik: A büntető törvényszék kedden kezdte meg annak a sajtópernek tárgyalását, melyet az Ébredő Magyarok Egyesülete indított rágalmozás miatt Bárdossy Gyula, az ÉME volt főtitkára ellen. Bárdossy múlt év októberében az Új Nemzedékben nyílt levélben az egyesületben előfordult sikkasztások ügyében vizsgálatot követelt.

A vádlott a tárgyaláson előadja, hogy az igazgatóságnál több ízben panaszt emelt, mert

verekedések napirenden voltak, sikkasztások és csalások egész tömegét követték el.

Az egyesület énteremben minden éjjel valóságos orgiák voltak, úgy hogy az utcá lakói gyakran a szemközti ablakokból tiltakoztak. Ami a sikkasztásokat illeti, Buchert Gusztáv volt főhadnagy egyesületi pénzekekből 34 ezer koronát, Lukács volt főhadnagy 15 ezer koronát, Kontra László 14 ezer koronát, Erdélyi István pedig 34 ezer koronát sikkasztott el. Utóbbi meg is mérgette magát, de később felgyógyult. Ezek mind szabadon járnak.

A bíróság elrendelte a valóság bizonyítását a tárgyalást elnapolta.

A subotcai vámhivatal ügye a parlament előtt

— Vajdasági képviselő kritikája a költségvetési vitában —

Délelőtt háromnegyed tízkor nyílt meg a szkupstina üléset dr. Ribar házelnök.

Az első szónok *Markovics Pera* (demokrata), aki rövid beszédben válaszol az ellenzéki oldalon eddig elhangzott beszédekre. Védi a kormányt az ellenzék támadásai ellen. Kijelenti, hogy garanciát lát arra, hogy a közlekedés javulni fog. Védelmébe veszi a vidovdani alkotmányt. Azt hiszi, hogy erről még nem lehet kritikát mondani, miután az alkotmány rendelkezéseit még legnagyobb részben nem léptették életbe. A költségvetést megszavazza.

Jovanovics Ljuba (radikális) elfogadja a költségvetési javaslatot. Elismeri a javaslat hibáit, mégis szükség van erre a költségvetésre, mert mindent magában foglal és mindenre kiterjed. Azt hiszi, hogy azoknak a képviselőknek nagy része, akik nem akarnak a javaslat mellett szavazni, megfelelő tanulmányozás után elfogadná a javaslatot. Beszél a horvátoknak a szkupstinában az egység ellen intézett támadásairól. Ő mindig ellene volt azoknak a beszédeknek, melyek kizárólag a pártérdekeket tartják szem előtt.

Egyes szónokok pedig párt-szempontok miatt nemzetrontó működést fejtenek ki. Élesen kritizálja dr. Mándics klerikális képviselő beszédét, nem hiszi, hogy az ő kijelentései megegyeznének a klub véleményével. Általában meg kell elégedni azzal, amit eddig nyújtottak és ha a kritika helyes is, ez a kritika nem tárgyi, hanem, ép úgy mint Trumbić sem, akit szintén nem vérezték objektív szempontok. Beszél az állami tisztviselők helyzetéről és eze'nek nemzeti szempontok szerinti beosztásáról. Úgy találja, hogy a csendőrségnél a szerbek vannak a legkéisebb számban képviselve. Az állami hivatalokban is nagy arányszámban vannak a másik két testvérnemzetnek, a horvátoknak és a szlovéneknek a tagjai képviselve. E tekintetben tehát a két testvérnemzet nincs elhanyagolva. Kritizálja a költségvetés bizonyos hibáit, amelyek szerint nem a kormány, hanem egyes tisztviselők a felelősek.

Az ülést 1 órakor bezárják és folytatását az elnök délután negy órára tűzte ki.

A délutáni ülést 5 órakor nyitotta meg *Ribar* elnök. Az első szónok *Grigin Pavle*, radikális képviselő, elfogadja a költségvetést, azonban kijelenti, hogy nincs azaz teljesen megelégedve. Foglalja a katonai kérdésekkel és különösen az aviatiával, amelynek szükséges övintézkedéseiről nem gondoskodik a költségvetés elége.

Ezután rátér a közgazdasági helyzet tarthatatlanságára, különösen tekintettel a Vajdaságban uralkodó állapotokra. Büszkén vallja, hogy vajdasági képviselő, mert a Vajdaságot sem szabad mostoha tekintetűnek tekinteni. Különösen a mezőgazdasági helyzet rossz a Vajdaságban. A földadó elviselhetetlen, amit a régi rossz magyar adótörvényeknek tulajdonít,

amelyek még ma is érvényben vannak. Egy husz holdas gazda 3392 korona adót köteles fizetni. Meg kell ezeket az anomáliákat szüntetni, új adótörvény létesítésével.

Ezután rátér a subotcai vámhivatalban uralkodó állapotokra.

Kifejtí, hogy a subotcai állomáson kétszáz vagon áll elvámlatlanul. Ennek oka, hogy a vámhivatal személyzetét kevés és az alkalmazottak nagyrésze nem szakember. Így történhetik csak meg, hogy naponta csupán öt vagont tudnak elvinni, aminek folytán az árak összetorlódnak. Követeli, hogy a kereskedők és vállalatok érdekében könnyítsék meg a vámhivatal munkáját, annál is inkább,

Megvesztegetéssel vádolják Bácsmegeye alispánját

A pénzért árult jegyzői állások — Botrány a vármegye-ház előtt — Nyilatkozik a vádló és a megvádolt alispán

A sombori megyeház környékén különös dolgok történnek. Sugárbugás hallatszik, gazdátlan hírek kelnek vándorutra, tapadó gyanú ül meg a vármegye-ház sok vihart megért falain.

Haldoklik a vármegye és most az agónia óráiban, a sombori megyeház környékén olyan botrány kerekedett, amelyenre az ősi Bácska történetében aligha találni példát.

A közigazgatási bizottsági ülés szenczációja.

Junius hatodikán történt, Bácsmegeye közigazgatási bizottságának ülésén, az egyik bizottsági tag, *Vidákovics Ferenc*, szólásra emelkedett és ördöklő beszédet mondott a megye alispánja, *Sztojkov Mózes* ellen.

Beszédét így fejezte be: — Vádolom Bácsmegeye alispánját, *Sztojkov Mózes*et, hogy megürsedett jegyzői állásokat pénzért árusított.

A beszéd kinos hatást keltett, mindenki az alispánra nézett, aki szóléra emelkedett. Hosszu, a részletekre kiterjedő beszédet mondott az alispán, energikusan visszatámasztotta a vádak, azokat rágalomnak minősítette és bejelentette, hogy elégtelt log kérni az őt igaztalan támadásért.

Botrány a megyeház előtt.

Az összehívés másnap folytatódott. A kora reggeli órákban a vármegye-ház előtt állott *Krecsarovics Sándor* dr. sombori ügyvéd, a sombori társadalom egyik számottevő alakja. Jött *Sztojkov* alispán, aki a hivatalába tartott. Az ügyvéd és az alispán beszélgetni, majd vitakozni kezdtek, *Krecsarovicsot* elhagyta a nyugalma, hangos szóval támadt rá az alispánra, majd odaszóllította *Gergerov Gyoka* aljegyzőt és több más jelenlevő előtt a legerősebb kifejezésekkel vádolta meg az alispánt.

— Te vagy a megyei korrupció okozója!

— Mondj le, nem vagy méltó az állásodra!

— Te korrumpáltad az egész megyei közigazgatást!

Ilyen és eze'nek erősebb kifejezések ropkodtak a levegőben.

A botránynak hamar híre terjedt az egész városban. Beszéltek róla az emberek, a harcos ügyvéd és a mindenható alispán között megindult a küzdelem, melynek, ki tudja, hol lesz a vége...

miután *Subotica* mint határőrök igen fontos vármállomás és a rossz-vámviszonyok miatt nagy gazdasági értékek mennek veszendőbe.

Foglalkozott még a vajdasági nyugdíjasok rossz helyzetével és egységes törvényt követel ennek rendezésére.

Utána *Popadics Misa* disszidens földműves a költségvetés mellett, *Jeremics Jeremia* parasztpárti elene, *Miladinovics Milan* radikális a javaslat mellett szólal fel. *Sévcs* radikális a Novisad melletti *Chotek-birtok* felosztásáról beszél, amihez *Prodanovics Zsivko* radikális is hozzászól, *Ribar* elnök azonban kijelenti, hogy ez nem tartozik a költségvetési vita keretébe közé. Végül *Manojlovics Joca* radikális képviselő szólalt fel a költségvetés mellett és polemizál az ellenzék szónokaival.

Ezután az elnök bezárta az ülést. A következő ülés pénteken lesz.

Krecsarovics nyilatkozata.

— Ez az ügy nem *Sztojkov alispán* és *Krecsarovics ügyvéd* ügye, ez az egész Vajdaság és elsősorban pedig egész vármegye ügye. Most, amikor a kinvezett megbízottság ellenőrzési lehetősége korlátozva van, fokozott kötelezése a közvélemény szerveinek, így elsősorban a sajtónak, ellenőrizni azt, hogy gáncs nélkül való emberek döntenek-e emberek és sorok felett, vagy olyanok, akik az állam, az igazság és a törvény érdekében tul, pártok, társaságok vagy a maguk egyéni érdekeinek a szolgálói csupán. Ezért tartjuk fontosnak, hogy erre az ügyre, elsősorban az állami tekintélynek érdekében, világosság derüljön s a büns lakojón; a köztisztviselő, ha igazak a vádak, a rágalmozó, ha a vádak valótlanak. Nézzük, mit mondanak erről a kinos ügyről az abban szereplő személyek.

Krecsarovics Sándor dr. ügyvéd az ügyről így nyilatkozik:

— En ugyanannak a pártnak vagyok a tagja, amelynek az alispán, hozzá a legutolsó időkig személyes kapcsolatok fűztek, tehát ebben az ügyben sem pártérdek, sem személyi érdek nem vezet.

— En már másfél esztendő óta liallom, hogy suttognak dolgokat, amelyek, ha igazak, az alispánnak a vádoltak padján a helye. Valamilyen földvéte'ről beszéltek az emberek, a melynek kapcsán az alispán fogatlan anyagi dőzoatokhoz jutott. Ezeknek a mendemondáknak nem akartam hinni és valahányszor előttem ilyen dolgokról beszéltek, mindannyszor energikusan védelmére keltem *Sztojkov Mózes*nek.

— Pár hét előtt történt, hogy előttem hoztam egy régi ismerősöm, egy magyar jegyző, és kért, hogy az alispánnál pártoljam a jegyzői állás elnyerésére beadott kérvényét. Szívesen megígertem a támogatásomat, tudtam, hogy az illető igen derék, támogatásra méltó ember. Azonban nagy zavarban és feszengve azt a kijelentést tette előttem a pályázó, hogy nem hiszi, hogy az én közbenjárásom elégséges lenne. Meglepődtem erre, mire ő elmondotta, hogy egy ismerősétől azt hallotta, hogy csak az számíthat jegyzői állásra, aki hajlandó azért anyagi áldozatokat hozni.

Nem akartam hinni a füleimnek, de köteleztemnek tartottam, hogy a vádnak utána járjak és ekkor

magam is meggyőződtem, hogy ez a vád komoly. Itt a jegyzői állásokból büns özleteket csináltak. Így bizonyítani tudom azt, hogy egy *Cocok* nevű pénzügyi tisztviselő egy sombori ügyvédcnek 20.000 koronát fizetett, hogy jegyzőnek nevezéék ki, egy másik jegyző pedig *Popovics Koszta* dr. ügyvéd után 200.000 koronát fizetett, hogy jelenlegi jegyzői állását, egy jobb jegyzőséggel cserélhesse fel. Bizonyítani tudom azt is, hogy ezekből a pénzekből az alispán is kapott.

Csak utólag ugyan és »ajándék« címén, de ez a dolgok lényegét nem érinti.

— Ilyen körülmények után felmentem az alispáni hivatalba és ott *Marinkovics Gyóko* alispáni titkár után megüzentem az alispánnak, hogy indíton pert bizonyos emberek ellen, *régalmazás* címén. Az alispán erre azt üzente, hogy én ellenem fog régalmazás címén feljelentést tenni. Ezekben csak egy kis részletét mondtam el azoknak a dolgoknak, amelyeket megtudtam és amelyek kivétel nélkül súlyos vádként szegzethetnének — és fogom is szegezni — az alispán ellen.

— Ez a közvetlen előzménye az alispánnal való jelenetnek, amikor a nyílt utcán, tanuk előtt, a szemébe mondtam Bácsmegeye alispánjának, hogy méltatlan arra az állásra, amit visel.

— Uram, — mondta végül *Krecsarovics* ügyvéd — én jószág vagyok, Magyarországon tíz évig államügyész voltam, én tudom, hogy mi jár a hatóságí személyek megrágalmazásáért és mindezek tudatában keresem az alkalmat, hogy lüg-zellen bíróság előtt bizonyítsam be mindazt, amit elmondottam és amit még elmondani fogok.

Mit mond az alispán?

— *Krecsarovics* ügyvéd vádjai súlyos vádak, amelyek, ha bebizonyosodnak, egy fiatal köztisztviselőnek, *Sztojkov alispán*nak, pályáját, közéleti karrierjét török ketté, de súlyosabb következményekkel is vonhatnak maguk után. De nem kevésbé súlyos következményekkel járnak akkor is, ha valótlannak fognak bizonyulni. Az objektívait parancsolólag követeli, hogy a megvádolt alispánt is megszólaltassuk.

Sztojkov alispán az ügyre vonatkozóan ezeket mondta:

— A demokrata párt egy része már régen támad engem, főleg a »szajándék« kérdése és a jegyzői kinevezések miatt.

Azok az állítások, hogy itt anyagi szempontok látszhatnak közre a jegyzői kinevezéseknél, valótlanak.

Mi a jegyzői állások betöltésére vonatkozó irányelveket *Alexievics Mita* államtitkárral együttesen állapítottuk meg, aki lenn volt ebben az ügyben Somborban is. A pályázatok egy részét, miután nem felelték meg a feltételeknek, nem lehetett tekintetbe venni, a föbbieket is részint elbocsátott, részint kiigereedett volt jegyzők voltak, úgy hogy úgy döntöttünk, hogy egyelőre meghagyjuk állásaikba a régi jegyzőket és majd időnként és a szükséghez mérten fogunk a jegyzői karban változtatásokat eszközölni. Ilyen irányban felterjesztést is intéztem a belügyminisztériumhoz, ahová felküldtem az iratokat is.

— *Tarthatatlán az a vád*, amelyef ellenfeleim és ellenségeim ellenem uton-utólen hangoztatnak és amely szerint engem a jegyzői állásokkal kapcsolatosan megvesztegettek. A hírek hátsa alatt legyulmi vizsgálatot kértem magam ellen és

a vizsgálat folyamán még egyetlen olyan konkrét eset sem merült föl, amely ellenem bizonyítana.

Azt is tudom, hogy ezek a hírek

honnán esznek. Egypár sombori ügyvéd, aki más faktoroknál interveniált, honorálta magát, a beavatlatlanok pedig azt hitték, hogy azok az ügyvédek összekötésben állnak énvelem.

Arról a bizonyos 200.000 koronás esetről példát csak annyit jegyez meg, hogy az illető ügyvéd ebben az ügyben egyáltalán nem is volt nálam. A Krecsanovics dr. által tanuk előtt, szóbelileg elkövetett rágalmakért

a bíróság előtt veszek elégtételt. A sombori királyi ügyészség előtt benn lezárkáz már a feljelentésem. A feljelentés száma 12081.

A bíróság elé!

Mi sem Krecsanovics Sándor dr., sem Sztójkov Mózes dr. nyilatkozatahoz nem fűzünk megjegyzést. Követeljük ellenben egész Bácsmegye közvéleménye nevében, hogy ez az ügy a független bíróság előtt a teljes nyilvánosság ellenőrzése mellett tárgyalassék le. Ilyen nagyjelentőségű ügyeknek nem szabad ellopasodni a fegyelmi eljárások végeláthatatlan utjain. Ez az ügy a bíróság elé való.

Száz százalékkal emelkedett Subotica város adójövedelme

— Három év statisztikája —

A város rossz anyagi helyzetében elsősorban az adóbevételekre van ráutalva. Az elvesztett ingatlanok jövedelmét a különböző városi adók vannak hivatva pótolni és ezért van szükség újabb adók bevezetésére is. Miután a városi tanács idegenkedik a pótladónak lényegesebb emelésétől, inkább a rendes városi adók jövedelmét igyekezik fokozni.

Hogy ez milyen mértékben sikerült az utolsó évek folyamán, azt legjobb bizonyítja az a hivatalos statisztika, amit a városi főszámvevőség most állított össze a javadalmi hivatalnak az utolsó három esztendőben való bevételéről. A kimutatás a városi javadalmi hivatalnak 1920., 1921. és 1922. esztendő első félévében való bevételét tünteti fel, még pedig a következőképpen:

A kimutatást így lehetne folytatni, mert a többi adójövedelem is hasonló mértékben emelkedett. Az adóbevételek emelkedését egyrészt az vonta maga után, hogy egyes adókat a város közbén feleltem, ez az emelés azonban koránsem arányos a jövedelmek nagy emelkedésével. A javadalmi hivatal bevételét az utolsó három év alatt — mint fenti kimutatásból látszik — átlag száz százalékkal emelkedtek, ami tekintélyes jövedelem-szaporulatot jelent és ami csak így magyarázható, hogy a fogyasztás is lényegesen emelkedett 1920. óta Subotican. A javadalmi hivatal tisztviselői létszámát megszorították és a különböző fogyasztási adók behajtása most a legfontosabban folyik. Remélik, hogy az adójövedelmek még emelkedni fognak.

ADÓ	1920. évi			1921. évi			1922. évi		
	1920. évi	1921. évi	1922. évi	1920. évi	1921. évi	1922. évi	1920. évi	1921. évi	1922. évi
Városi bor-fogyasztási adó	9076-40	155035-61	28027-268						
Alkohol-adó	9222-26	97708-10	123798-38						
Szóródó	—	33527-62	7398-64						
Helypénz	43030-—	292019-50	367896-70						
Kövezetám	51823-46	36765-—	98373-84						
Vagdíj	28999-25	123798-88	266280-—						

„Jön még egyszer Orgovány javított és bővített kiadásban“

— A magyar nemzetgyűlés keddi ülése —

Budapestről jelentik: Az indemniási vita első szónoka Farkas István szocialista volt. Viczián tegnap beszédével polemizál. Ami az emigráltakat illeti, ezeknek működését nem lehet a szociáldemokraták szemére hányni. Minden nagy történelmi epochánál voltak emigráltak.

Schandler Károly: De nem egyformák!

Farkas István: Igaza van, nem egyformák. Minden nagy korszaknak megvoltak a maga menekültei, akik a külföldön tovább propagálták a maguk eszméit.

Horváth Zoltán: Rákóczi is hazarúlnak deklarálták!

Farkas István: A párt az emigráltak közül csak azokat valija magáénak, akik a maguk ideáljait küzdnek. Ha kellemetlen a kormánynak az emigráció, meg kell szüntetni. Tessék kivenni a talajt alóla. Adjanak teljes amnesztiát, hogy hazajöhessenek azok a komoly elemek, akiknek munkálkodását a nemzet számára kell értékesíteni. Ki idézte elő a mai helyzetet? Jött a háború, a forradalmak, az összeomlás.

Felkiáltások jobboldalról: Jött a vörös uralom!

Megoldódott a verucsi gyilkosság rejtélye

— Beismerte tettét a gyilkos —

Egy rejtélyes gyilkosság kideríthetően látszó titkának zárat pattanott a fel a véletlen.

Gazdátlan kocsi a korosma udvarán.

Közel egy éve, 1921. év augusztus 8-án éjjel három óra tájban, két lovas kocsi fordult be Verucsi pusztján Miladinovics Vécó korosmája udvarába. A kocsin nem út senki, a gyeplő a kocsi ülésére volt odaerősítve. A lovak — talán szokásból — maguktól fordultak be a korosma udvarába és megálltak az ivó előtt.

A korosmáros meghallotta a kocsi érkezését és kiment az udvarra megnézni, ki jött ilyen későn. Meglepetés-szerűen látta, hogy a kocsin nincs kocsis.

Közelebb ment a kocsihoz, hogy megnézze, van-e valami rajta, amikor nagy meglepetéssel észlelte, hogy a kocsi alján egy férfi hullája fekszik. A hulla fején rettenetes sebek tátongtak, amelyeket fejsze, vagy csákány-ütések okozhattak. Hogy ki a meggyilkolt ember, nem tudta megállapítani, bár a környéken mindenkit ismer.

A korosmáros, borzalmas felfedezése után, azonnal elment a verucsi csendőrszere és jelentést tett az esetről.

A csendőrök nyomban megjelentek a helyszínre és mindenkéltől a meggyilkolt ember kilétét akarták megállapítani, de ez nem sikerült, mert a meggyilkolt zseibe nem találtak semmi feljegyzést, amiből kilétét meg lehetett volna állapítani.

Beer Samu toplai kereskedő ellen irányul a gyanu.

Tüzetesen átvizsgálták a kocsi és ekkor a hulla mellett, a kocsi deszkáján egy kemény kötésű, kopott noteszt találtak, amelynek feljegyzésekkel teletírt lapjain többször fordult elő ez a név: Beer Samu terménykereskedő Topola.

Ez a notesz volt az egyedüli nyom, amelyen a nyomozás megindult. A csendőrség összefüggést látott a noteszben szereplő Beer Samu és a véres tett között és Beer Samut a gyilkosság gyanúja alatt letartóztalták.

Beer kétségbeesetten tiltakozott a vád ellen s azt erősitte, hogy nem

Horváth Zoltán: Jött a kurzus! Esztergályos János: Jött Orgovány!

Varsányi Gábor: (Orgovány követe.) Majd jön még egyszer javított és bővített kiadásban!

Horváth Zoltán: Szép program! Beszéde további folyamán Farkas a kormány szociálpolitikáját és a drágaság elleni küzdelemben mutatott erélytelenségét kritizálja.

Ezután határozati javaslatot terjeszt be, hogy utasítsa a nemzetgyűlés a kormányt, hogy az 1922 július 1-én kijárat lakásrendelést vonja vissza, a lakásépítés megindításáról, valamint a lakberendezési rendezéséről törvényjavaslatot terjeszsen a nemzetgyűlés elé. Rámutat arra, hogy a buza árának emelkedése vonja mindig maga után a többi cikkek drágulásáról, és kifogásolja, hogy a buza ára 5000 korona.

Itt különösen a kisgazdapárti képviselők között nagy vihar támad. Sokorópátkai Szabó közbeiktál: »Állapítsák meg, kik drágítottak!«, mire a jobboldalról meg is adják a választ: »A zsidók drágítottak!«

Farkas ezután határozati javaslatát indokolja meg.

pött kocsival és két lóval jött Tóth a sógora szállására, illetve a kocsi pár száz lépésreire hagyva, gyalog jött a szállásra, bekopogott és kérte az előző Rudanez, hogy engedje a kocsival beállni a szállása udvarára. Rudanez meglátta a kérését, amiből szöveget fejtődött, Tóth János arcát látta Rudanez. Ez erre bement a lakásába és a bubá alá rejtve, egy csákányt hozott ki. Újból szöveget váltotta Tóth Jánossal és egyszerre csak az előtrétt csákánnyal fejbe ütötte.

Tóth a kocsihoz kapott, hogy elhajtsa, amikor Rudanez még néhányat csapott rá a csákánnyal, mire Tóth vértől elborította, holtan terült el a kocsi aljában. Ekkor Rudanez kivette Tóth zsebéből a pénzérték, amelyben 90 korona volt. A tárcát elvételén közben esett ki Tóth zsebéből a notesz, ami miatt Beer Samu került gyanuba. Ez Rudanez vallomása lényege.

A gyilkost, aki kérdés nélkül ismerete be a már feledésbe merült gyilkosságot, behozták a subotici ügyészség foházába.

Papot választ

a subotici református egyház

— A presbiterium jelöltjei —

Már több mint félszázéve, hogy a subotici református egyháznak nincsen papja. Ez alatt az idő alatt a napi és egyéb egyházi funkciókat egy ideig Szántó Róbert, az utóbbi időben pedig Hansätter helybeli tanár látja el.

A presbiterium mindezeideig nem is gondolt a papválasztásra, sok külső körülmény akadályozta meg ebben. Most azonban már a presbiterium elárkéztetnek látja az időt és a választási mozgalom már meg is indult. Egyelőre még csak magában a presbiteriumban és az egyházvezetőség szűkebb körében folynak a harcok. Az egyház tagjai még távol állnak a mozgalomtól és csak a frakciókra szakadt presbiterium küzdelemről lehet szó. Amint jól informált helyről értesülünk, a presbiteriumban három csoport van, amely csoportoknak külön-külön meg van a maguk jelöltje. A meginduló választási küzdelemben az egyház vezetősége három olyan jelöltet indít, akik mögött egyelőre még csak a vezetőség áll.

Legerősebb a Nánai Béla köré csoportosuló frakciója. Nánai Béla jelenleg a debreceni református főgimnázium tanár. Kilátásai már azért is a legerősebbek, mert subotici.

Kovácsy Sándor mögött a presbiterium kisebb része áll, ami azonban nem csökkenti esélyeit, mert érte az egyházi felsőbb hatóságok exponálják magukat.

Arany Gusztáv, a kiutasított pacseri pap öccse, a legkevesebb reménnyel indulhat. A presbiterium néhány tagjának jelöltje.

Ez lenne az a névsor, amellyel a frakciókra szakadt presbiterium megindítja a papválasztást. Természetesen a választási még jelentősen meg fog növekedni a jelöltek száma.

Testszinü furdőfűzők, melltartók és mellfűzők hasszorítóval készülnek

Steinné

Schäffer Margit

fűző szalonjában

Karadicsúva u. 7. (Bárány-kör.)

AMária Teréziarendvége

— A káptalan utolsó ülése —

Már a békeidők legnagyobbszerű katonai kitüntetése, amely csak egészen különös katonai ériények jutalmazásaképpen járt ki az arra érdemeseknek, a Mária Terézia-rend volt. Ez a kiváltságos rend hosszú évtizedeken keresztül mindössze három tagot számál, tagjai sok kiváltságot élveztek.

A háború alatt a Mária Terézia-rend megmaradt továbbra is a legfelsőbb katonai rendjelnek. Csak olyan magasrangú tisztnek adományozta a legfelsőbb hadur, akik maguk is benn voltak a tüzönalban s ott személyesen s a parancs ellenére hajtották végre valamilyen haditettet. A háború folyamán az osztrák-magyar hadsereg harmincöt tisztjének jutott osztályrészül e kitüntetés.

A rendjelet egy magasrangú tisztből álló testület — német műki-fejezővel **Ordenskapitel** — adománya. Ez a testület, amelyhez az osztrák-magyar hadsereg nagysága legdrágább napjainak emléke fűződik, a háborús idők legkitünőbb tisztjeit egyesítette magában.

A régi nagy hadsereg összeomlott, a monarchia megszűnt, de a Mária Terézia-rend azért élt tovább. Legjobb is elméletileg, mert hiszen a „Legfelsőbb Hadur”, aki a káptalan előterjesztésére a rendet adományozta, koronázottan és jogosítottan jöltötte a száműzés napjait.

A régi káptalan összeült és folytatta tovább működését. Köröztük forradalmak zajlottak le, háborús érdemek már nem mentek érdem számba, s íme mégis a régi monarchia területének minden pontjáról halomszámra hozta a leveleket, amelyekben a volt hadsereg tisztjei folyamodtak a Mária Terézia-rendért. Magyarok és osztrákok, csehek elküldötték fontos okmányokkal felszerelt kérvényüket a káptalan főnökeihez és kériék maguk számára a legfelsőbb katonai kitüntetését. Összeült tehát a káptalan utolsó liquidáló ülése, hogy még egyszer feljusssa a Mária Terézia-rend kimúlásában levő emlékét. Ekkor kitűnt, hogy nem

kevesebb, mint hatszázán a kérvényezők közül jogosan tarthatták igényt a kitüntetésre s a káptalan liquidáló bizottsága nem is tehetett egyebet, mint válaszával, amely a káptalan hivatalos pecsétjével ellátva ment el a kérvényezőkhöz, megállapította a kérvényezők igényjogosultságát. De még valamit tehetett a káptalan, megküldötte a Mária Terézia-rend helyett

az arany víztzései érmet a folyomódoknak. Ez volt a hajdani nagylegyességű katonai testület utolsó hivatalos funkciója. A liquidálás munkájának után fozszott a káptalan, elnök Hötzendorfi Konrad, aki az élok közti az utolsó tulajdonosa a nagy kitüntetésnek, meghatott szavakban paréntálta el a monarchia halott nagyságát jelentő Mária Terézia-rendet.

Megtalálták Babel tornyának romjait

— M. Alphonse Rugmar nyilatkozata a mezopotámiai ásatásokról —

A mesék ködébe elvesző fantasztikum: Babel, ez a különös szimbólum, amely egyszerűségekorra belevette magát a lelkiünkbe, most egyszerre felbukott a semmiből és monumentális valóságként elénk emelkedik. Kiásták Babelt és előtűntek homoksziruból Babel tornyának kövei. A mezopotámiai alföld sós homokja rejtette magába ez a világsodát, mindaddig, amíg a hangyaszorgalmú kutatók lerázták róla a homoktakarót. Sok év nehéz munkájának eredménye ez a felfedezés, amely világot vet az ókor esodás kulturájára. Gazdagon bontakozik ki egy halott, fényes korszak minden minden bűne, erkölce, az élete, napjainak és éjszakája. A holt kövekben megrajtálhag az élet lendülte, bizonytalan, halális irama, a kulturája és minden, amit a kíváncsi utókor meg akart tudni, akár emberfeletti munka árán is. Ez az eredmény a párisi Association d'Orient (keleti társaság) érdeme, hogy fáradságot, költséget nem kímélve végigkutatja, fölístá az egész mezopotámiai alföldet és fensíkot, keresve a hajdani Babylonia nyomait. A varázsozón felült eredmény minden részlettel terjedelmes tanulmány alakjában tette közzé a társaság, folyóiratában, az „Orient”-ben.

Alkalmuk volt találkozni a kutatók egyik aktív szereplőjével és a kutatás kezdeményezőséről és eredményéről részletes információval szolgált. Monsieur Alphonse Rugmar archeologus, az Excelsior keleti levelezője a következőket mondotta:

— Hogy kutatásaink ilyen eredménnyel járjanak, azt a megindulásakor még remélni se mertük. Az expedíció, amelyet társaságunk 1914 tavaszán szervezett, teljes bizonytalanság-

ba indult. Munkáját, sajnos, csakhamar abba kellett hagynia és csak a háború utolsó évében kezdett imélműködni. Amikor az expedíció megindult, a Keleti Társaságnak több tudós tagját vonta kebelébe, de a kutatások tulajdonképpen lelke Fritz Kaisert német mérnök volt, Amikor a háború kitört, a drezdai politechnikum Kaisert visszahívta és a kutatásokba több részt nem vett.

— Ha megdöglött, hogy a kutaús egyetlen fix kiindulópontjaul kizárólag a homályos és megbizhatatlan kulturhistoriai szakmunkatár szolgál, csodálkozunk kell, hogy ennyi eredményt tudunk felmutatni. A csákányok nyomán egymástán felszínre kerültek az óségi emlékek halmozai, amelyek magasabb rétegek, tehát sokkal újabbak ugyan az eredmény tulajdonképpen magvánál, a babeli tornyánál. Mégis mindegyik több ezer éves és mivel a rétegződés seholsem mutat törvényszerű és következetes elrendeződést és a különböző korszakok maradványai nincsenek korok szerint képviselve, arra kell következtetnünk, hogy itt valamely természetes erő forgalta fel a maradványok rendszeres és természetes helyzetét.

— Maga a torony nem látható, a helyén három fokból álló monumentális lépcsőzetet találhatunk, amely kiterjedésénél és szilárd, maradandó anyagánál fogva egymaga tanuskodhat arról, hogy a babeli torony — csakugyan babeli torony lehetett: méreteiben és arányaiban egyaránt zökendület és keletkezésé egyediül az ókor lény és gigászit akaró szelleméből magyarázható meg.

— Ez egymaga is hatalmas eredmény, azonban, hogy megtalálta Na-

bukodozor atyjának, Nabopolassar városát is, Kiástuk a város falának négy sarkát és nagy kapuját és ezzel véglegesen megállapítottuk az úgynevezett hatalmas város méreteit. Ez természetesen Nabukodozor hatalmas új építkezése előtről való.

— Munkánk eredménye nemcsak mint archeologia, hanem mint kultur történelmi tény is roppan nagyjelentőségű. A város elénk tárja az ókori babiloniai kultúra naivan is hatalmas arányait és beigazolja azt a számtalanszor hangoztatott tényt, hogy a kultúra legfeljebb csak formájában változott, ősi forrásait az etimológiát és lassankint felszínre kerülő keleti temetőkben kell keresni.

Érdekes ismertetése után elmondta még a jeles archeologus, hogy — miután munkájukat Mezopotámiában bevégezték — legközelebb expedíciót szerveznek az antik Hellasz emlékeinek és maradványainak felkutatására.

A nyári divat

Megint csak igazolódott az a mondas, melyet általában, bizonyos cinizmussal szokás kiejteni. — Óh, a divat egyik napról a másikra megváltozik!

Szembetűnően rövid idő alatt alakult most át a divat. Egyszerre mindené hosszú ruhát visel és a vonal szerint igyekeznek csináltatni a ruháját. Sajnos, még sok hiba csúszik az új forma szabásába, Csakis az igen finom izlésű nő tudja meghatározni a divatnak ezt az irányát és csakis elsőrangú szabó tudja tökéletesen megvalósítani, ruhaalkjába formálni a lenge redőket, melybe a vonal szerint a női termet burkolódzik.

Mert tévedés azt hinni, hogy az új formának pongyolaszerűség a célja, éppen ellenkezőleg; a plasztika, a szaborszerűség az, amit az új divattal el akarnak érni a divattervezők.

Igaz, hogy a klasszikus szaborminták inkább csak a párisiak tűzték ki célul, a német divattervezők csakis az egyes vonalat kívánják és szorosan ragaszkodnak a ruhaali kiszabott hosszúsárhoz. Ezek a meredebb vonalú formák inkább megfelelnek a vészon, nyersselyem, jersey-ruhák készítésére. S miután olyan hévvel és sietve, minden könnyű és lenge szó-

Kutyahistória

Írta: Móricz Zsigmond

— Nagyságos ur, tessék kijönni.

— Miért?

— Itt van Kukora.

A nagyságos ur egy ingben, de mindenesetre a legdivatosabb ingben hevert a hívőre bezzaluzott szobában a diványon. A felesége a vendégekkel kiment a Balatonra, de neki ugyan nem volt kedve mérőldet gyalogolni, míg a vízbe ér s ithon maradt.

Kicsit bosszantotta, hogy fel kell kelnie. Kimenni a melegre. De ha itt van Kukora, mit lehet tenni. Ki kell menni. Kukorának nem üzenheti, hogy jöjjon mások. Kukora egy paraszti ember. Az nem érti meg, hogy . . . Azt nem lehet megsérteni azzal, hogy jöjjon mások. Az most jött, hát ki kell menni hozzá.

Felállott, a tükör előtt megnézte magát; örült meleg van s a meletet nem bírja. Az arca vörös volt. Felvette a kölni-vizes palackot és lemosta magát.

Ez jól esett. Hüvös volt.

— No, mi az, Kukora ur, — lépett ki a tornácra — mivel szolgálhatok.

Kukora ur felszeg, dadogó paraszt volt. Görbé és szárnalmas, az embernek megcsúsz a szíve, ha ránézett. Katonazubbony volt rajta, mert a háboruban csúszott volt, kocsis, ott szenvedett, míg a nagyságos ur ithon gyűjtötte a milliókat.

— Kkkk kérem nnnnagyságos ur, bbb baj van.

A nagyságos ur komolyan nézte a Kukora ábrázatát. Borsónyi izzadságcso-

pek peregtek arról a katonazubbonyra. Szóke szeme hűsögesen bámult a nagyságos urra.

— Meg kell vigasztalni. Mi baja lehet egy kocsis embernek?

— Megdöglötték a lovak?

Kukora ur csak bámult. Soká nyögött, küzdött a nyeldeklióndél fogva. Már nem lehetett tudni, csakugyan mi van s a nagyságos ur már éppen elparentálta a két kis orosz lovat s eldöntötte, hogy új lovakra azonban nem fog pénzt kölcsönözni. Nem bizony. Azokat az ő huszeret koronján vette meg Kukora, de nem fog újat venni. Az is elég volt, hogy huszeret koronát fuvarral kellett ledolgoztatni és milyen áron . . . Es milyen haszontalanul! Feltöltötte az udvarát, hogy a Balaton el ne öntse s a Balaton azóta lecsúszott hatszáz méterrel beljebb. Hosszra spekulált s bezz lett . . . Szóval a huszeret korona le van dolgozva, a lovak megdöglöttek, vége a barátságának.

— De akkor Kukora ur kinyögte, hogy: — Nnnn nem! . . . A kk kutya . . .

— Gyorsan nem lehetett kitalálni, mi van a kutyaival. Nem dőglött meg a kutya ló? . . . Felöle ugyan megdöglöhetett volna, mert úgy áll a dolog, hogy a huszeret korona le van dolgozva s a lovak ott vannak Kukoránál . . . Mondhatni ingyen . . . S ma megérnek ötven, hatvan-huszert koronát . . . Az egyik meg is ellett, nagyobb csikója van magánál, az is merer . . . Es mindez az ő bolond jószive miatt . . . Elölegették neki huszeret koronát, hogy lovat vehessen . . .

Kukora ura szólt:

— A kkkutya, nnnnagyságos ur!

— A kutya? . . . Milyen kutya Kukora ur? . . .

— A nnnagyságos ur kutyaia.

Egész rejtélyes fordulat.

— Az én kutyaám?

— Ilii higen.

Csönd. Egyelőre megfeneklett a dolog. Mind a ketten hallgattak.

— Mit csinált az én kutyaám?

Kukora nekifohászodott s nagy lélekzetvétellet kezdett dadogni:

— Megette a kkk kakasomat.

A nagyságos ur mulatságosan nagy képet vágott.

— Hogy képzelet azt? . . . Az én kutyaám megette volna a maga kakasát?

— Ugy nézhet rá teljes elmélkedéssal, mint a világhistóriában még eddig ismeretlen lehetőségre. Hogy az ő kutyaia megette volna a Kukora ur kakasát.

Miért éte volna meg, mikor annak olyan fejedelmi ellátása van, hogy . . .

— Ilii higen.

A nagyságos ur fölécsant.

— No és ha megette, megerte! Kell aból ilyen lármát csapni! . . . Hát kérem.. azért kutya! . . .

Meggondolta a dolgot. Tréfával szelidítette:

— En nem ettem volna meg, ha ő vagyok.

De Kukora ur nem névetett vele, hanem egyedgyűven, mereven nézett rá savószemével. A szája is nyitva volt és rendíthetetlenül és áhitattal nézett a nagyságos urra, úgy hogy türetetlen volt a merev, bámsz nézése.

A nagyságos ur kettőt lépett.

— Na és hogy gondolja. Mit akar! Mit képzelt?

De Kukora csak nézett, nézett a száját ki-ki nyitotta, nem szólt de annyira akart szólani, hogy a nagyságos ur nem bírta ki nem találni a dolgot.

— Azt akarja, hogy megjözzem?! A maga kakasát!

— Es tele torokból kiáltotta, ahogy bírta. — Az arát akarja? A kakasának az árát jött?

Kukora ur csendesen elvigyorodott s azt mondta:

— Ilii higen.

— És mit akar! . . . Mennyit akar! . . . Mennyire becsüli . . . Mennyit ér a maga kakasát! . . . Tudni akarom, hogy mi az ára annak a kakasnak!

— Ugy ordított, hogy belerékedt. Szerellett volna egyebet is mondani; tenni szeretett volna valamit, de ki mer egy balatoni kiszabott tetlegesen . . . illetőleg . . . Szóval csak épp a hangját emelte fel a legmagasabb hangerőre, különböző egész választékosan és kifogástalanul, mondhatni inparlamentáris szelidséggel fejezte ki magát.

Kukora urat szemmel láthatólag nem érintette a hang színe és ereje; edzve volt a hangerővel szemben. Ellenben szemmeláthatóan örvendeztetta a nagyságos ur intelligenciáját, hogy ilyen gyorsan átértette a lényegét.

— Kkkku . . . a fifoleségem azt mm monda, hogy . . . hha ha hatszáz kko . . . Ddde én azt gondolom, hogy . . . ööb hotszáz . . .

A nagyságos ur két karjával a levegőbe kapott és azt kiáltotta:

— Azt a . . . azt a . . . jaj az idegeim! . . . Hogy ez a penészes Balaton is ki nem száradt már . . . Hogy én nem Osten-

vetanyagot ugyiszóván egyszerre dobta piacra a francia és a svájci gyárak, most a tüneményes szövésű és színtű vásznakkal, kockás és csíkos nyerselymekkel, crepe jerseyvel ingerkednek. Mert ha már valaki megcsináltatta a crepe georgette-ruháját, a fehér vászonruháját, akkor már okvetlenül szüksége van még egy jersey-ruhára is. Lehet az persze nyerszínű, cseresznyepiros, vagy hamvaskék-füvönörű például a világos testszínű jersey, amely egy kissé rózsaszínből játszik. A ruha egybeszabva, majdnem simán fogja körül a termet és a baloldalon selyemzuhagat omlik végig az aljon, s majdnem leér a földig. A derek alatt finom szegélyekkel tűzött öv fogja körül a ruhát, s az öv egy nagy rózsafarmájú kokárdával kapcsolódik egybe. Az uja ennek a testszínű jersey-ruhának keztüszérije szűk, és éppen úgy, mint az öv, finoman szegélyezett. A hozzávaló crepe igen bő, téréden alul ér, s nagy szegélyezett kihajló disziti. Ugyanebből a kelmeből még sapka is készült a ruhához, kissé reddeszerű, a szövetyangból folytatott rojtalt.

Még alig volt nyár és alig volt alkalom arra, hogy fényes napűtésben,

KÖZGAZDASÁG

A bankhitel halála. A Vajdaság bankjai már hónapokkal ezelőtt kénytelenek voltak megszorítani a hiteleket s most sora visszakövetelik adósaitól a kihitelezett összegeket. Ujjabb hitelek folyósításáról szó sem lehet. A bankhitelről tehát legalább egyelőre mint az elmúlt idők emlékiről kell beszélnünk. A bankhitel legalább az eddigi formájában megszűnt, a bankok legfeljebb részesedést vállalnak üzletekben a finanszírozás ellenében. Ma azonban, amíg a pénzügyi ilyen általános, erre sem akad bank.

E rovat és e sorok komoly jellegének nem esik talán rovására, ha a bankhitelről nekrológot írva, megemlekezzük a bankhitel egyik korán jobblétre szenderült fajtájától, a gavallér-váltótól. Valamikor az ifjú, aki huszonegyedik életévét betöltötte, ezt a jelentős dátummal azzal ünnepelte meg, hogy váltót írt alá, a husziféletes váltóblankettára csak három aláírásnak kellett lenni s mintegy 300 koronájnyit összeget folyó-

sig lehesse sétáltatni a nagyrozás florentine, s manilla kalapokat, máris felszínre kerülnek a sapkák. Leginkább persze sportruhához illelnek, de mivel kecses és amellet igen kényelmes viselő, fűdi az egész fejet, minden alkalomra viselik. Finom gyapuzsövetekből vagy nyerselyemből. A bársöny és nemezkalapokat is viselik már, pedig kár annyira sietni s mintegy bucsuzkodni a nyárról.

Bársönykalapot viselni könnyű nyári ruhához éppen olyan képtelenség nagy melegben, mintha esernyőt terpesztlenék ki a fejünk felett, déli napűtésben.

Mindenestre inkább időszerű most a fűrdőruhákra törődni. Hiszen egész kis toalettek ezek az új fűrdőruhák.

Vászonból, selyemből készülnek, s a szoknyájuk majdnem olyan rövid, mint amilyen rövidke a tavalyi utcai ruhák voltak. Ezen persze most már csak mosolyog mindenki. Igazán furcsa volt az a térdigérő sétaruha, amely most csak fűrdőre alkalmas! Most már csak az a fő dolgot, hogy a hosszú ruhákat ne engedjük úgy megnyulni, hogy végre is a földet söpörjék, mint a régi időkben anyánk slepszterü ruhája.

sítottak erre a bankok. Ha három ifjú jőbrát egy hivatalban dolgozott, egy kivételbe járt, akkor a variatód azzal gyakorolta, hogy a három nevet miképp lehet elhelyezni s hány váltóblankettát, hogy kibocsátó, forgató s elfogadó legyen belőle s mint hogy hatféleképp könnyen lehetett operálni, a három jőbrátának legalább hat váltója volt forgalomban. Nem is boltottak akkoriban olyan könnyen fel a barátságok, mint mostanában. Hiszen a váltókat minden három hónapban újítani kellett. A szubotikai városában például a szolgák számat azért kellett szaporítani, mert a legtöbb szolgát a zsirásokért szalagált s az öt-hat koronát kitevő kamatozat fizetgette.

A régi módú bankigazgatók s a régi fajtájú bankvezetők elmulatt az új halált üzentek a gavallér-váltóknak.

A gavallér-váltó halála akkoriban kisebb méretű nemzetgazdasági tragédia volt. A „gavallérok” fűhöz-fához kapcsolódhat s megesett, hogy mikor a 150

koronás váltót a modern bankvezér azzal utasította vissza, hogy gavallér-váltók beszámítolásával nem foglalkoznak, a hitelről ilyen kijelentéseket tett:

— Kérem nem vagyok én gavallér, hiszen engem már három évvel ezelőtt diszkvalifikáltak, vagy

— Ez nem gavallér-váltó, hiszen kártyadosszágok kifizetésére kell.

Azonban nem volt sem irgalom, sem kegyelem. A régi, 150—300 koronás összegről szóló váltóhitelek elpusztultak még mielőtt a háború egyéb gazdasági pusztításairól sejtelmünk lett volna.

Most azonban ez a sors ér a kereskedelmi váltókat is. A kereskedő, a gyáros, iparos, aki az árúért csak akkor kap pénzt, ha feldolgozza, vagy eladja, nem jut hitellez, nem képes vásárolni, mert kinek van ma akkora tőkéje, hogy egy-egy vagon árú vételárát megfizethesse. És nincs pénz a bankokban azok számára sem, akik ingatlant, földet, házat akarnak venni. A pénz vásárlóereje egyre kisebb, mennyisége pedig napról-napra kevesebb.

A kereskedői váltók eltűnéséről, a folyószámlái hitelek megszűnéséről nem lehet azzal a könnyed derűvel szólni, amely a gavallér-váltók kimúlását kísérte. Az üzleti, az ipari élet legfontosabb kelléke a hitel s a hitel megvonás nyomán az összeomlás, elszegényedés jár.

A bankok óvatos pénzügyi politikájukat indokolja, hogy a bankjegy mennyisége nem elegendő. Az árak emelkedésével mindig nő a bankjegyinfláció is, a bankjegyek áradása pedig fölhalja az árakat. A magas árak ismét nagyobb bankjegyforgalmat kívánnak s ebből a circulus-vitiosus-ból nincs menekvés. Ebbe az áradatba fuladt bele a bankhitel is.

Az ötödik prágai mintavásár. Nehéz politikai viszonyok eddig megakadályozták azt, hogy Közép- és Kelet-, valamint Délkelet-Európa között a világháború előtti szoros gazdasági kapcsolat létesüljön. Mindegyik új állam a súlyos bel- és külpolitikai viszonyok miatt többekévesed elzárkózott a normális közzgazdasági életfolyamat elől. Mindegyik állam különleges penzügyi rendszabályokkal igyekezett kereskedelmi mérteget javítani és hogy ezek a módok nem mindig mutatkoztak alkalmasnak a szanalásra, az nem magán az illető államon, hanem az általános világgazdasági komplikációkon mulott.

A csehszlovák köztársaság, amely az egykori osztrák-magyar monarchia iparának mintegy 65 százalékát számítja a magáénak, elsőnek igyekezett a gazdasági érintkezés megszokott ösvényeire lépni. Az állam alakulásának legelső idejéről fogva céludatos penzügyi politikát üzött, ugyanarra, hogy finansciális téren ma az állam mutatja a konszolidált legbiztosabb jeleit. A csehszlovák köztársaság penzügyi kormányzata mindezt ideig a legszigorúbb állapontot foglalta el az állam penzügyi érdekeinek biztosítására vonatkozólag és akkor, amikor politikáiról, illetve a közzgazdasági élet minden tényezőitől, bankoktól, ipari és kereskedelmi vállalatoktól magas adókat szed, akkor, amikor a kivettelt és behozatalt szigorú rendszabályokhoz köti, — mindig egy cél: aktív kereskedelmi mérleg lebeg szem előtt.

A prágai nemzetközi mintavásár intézménye, amely szerény kezdetből immár nagyra nőtt, a legfontosabb eszköz a Csehszlovákia közzgazdasági fruktualitásának. Ez év szeptember 3-tól 10-ig ismét összegyűjtö Prágában a köztársaság egész iparának és kereskedelmének termékeit. Öntudatos szervezés, kiállítók és vevők minden igényének kielégítése, a prágai mintavásárra valóban mintaintézményé teszik.

ELTÉREK

— A közzgazgatási bizottság ülése. A közzgazgatási bizottság kedden délután tartotta meg ülését Dobanovacs ki Pál főispán elnöklése mellett. A bizottság jóváhagyta az eléje terjesztett különböző havi jelentéseket és néhány fegyelmi ügyel is foglalkozott.

— A Topoláról kiutasított dr. Hoós Kázmérnak a belügyminiszter megengedte a visszatérést. A szombatot történt kiutasítások alkalmával Topoláról — mint azt megígértük — jogtalanul s törvénytelenül kiutasították Hoós Kázmér dr. ügyvédet, aki szombaton el is távozott Topoláról. Mint értesülünk a belügyminiszter megengedte, hogy Hoós Kázmér, aki jogszólav állampolgár, visszatérhesen Topolára. Amikor Hoós kiutasítás történt, a nevelő atyja, Cziráky Gábor ügyvéd, a topolai ügyvédi kar köztisztviselőben álló nesztor, halálán volt és Hoós kérte Markovics dr. szolgabíró, hogy adjon haladékot a kiutasítás foganatosítására. Ezt a kérést a fözsolgabíró megtagadta. Vasárnapra Cziráky Gábor ügyvéd, hatvanhat éves korában elhunyt. Halála széles körben keltett mély részvétet. Az elhunyt ügyvédet híftón temették el a malihegyesi családi sírboltban.

— Új magyar konzulátusok. Budapestről jelentik: A külügyminiszterium az utóállamokban több konzulátus létesítését készíti elő. Csehszlovákiában Pozsonyt és Kassát, Romániában Temesvárt és Nagyváradot, az SHS. királyságban Zágrábot veszi ebből a szempontból számításba.

— Osztenburg ezredes szabados bocsátották. Budapestről jelentik: A legfelsőbb katonai törvényszék elrendelte Osztenburg ezredes szabados bocsátását. A rendelet következtében eltávolították mellőle a detektiveket, akik a sanatóriumban őrizték.

— Elhunyt püspök. Szerгия sabáci püspök, aki több hónapja a beogradi elmegyógyintézetben volt, meghalt.

— Mezőgazdasági kamarák Magyarországon. Budapestről jelentik: Julius 2-án megalakult Miskolcon a mezőgazdasági kamara. Még ebben a hónapban megalakul Kaposváron, Győrben és Kecskeméten is a mezőgazdasági kamara, majd Budapesten az országos mezőgazdasági főkamara kezd meg működését.

— Optálás és vagyonsvédelem. Budapestről jelentik: A magyar hivatalos lap szerdai száma rendeletet közöl egyes olyan magánjogi joghátrányoknak az elhárításáról, amelyek a volt magyar állampolgárokat a trianoni békeszerződés rendelkezései értelmében állampolgárságuk elvesztése folytán vagyoniilag sújtják. E rendelet szerint, amennyiben valamely vagyonhoz, vagy valamely vagyon övedelméhez való jog a magyar állampolgárságtól függ, a jogosultnak ezt a jogát egymagában nem érinti az, hogy a jogosult magyar állampolgárságát a trianoni békeszerződés értelmében elvesztette.

débe vagyok! . . . Kell nekem a Balaton, kell nekem kutya, kell nekem . . .

Aztán más hangon kezdett kiáltani.

— Szakácsné, szakácsné! . . . Kérem Maris, Maris kérem szépen, legyen szíves kérem szépen, vegyen ennek a derek jőmbernek egy kakast, itt van háromszáz korona, vegyen neki egy kakast! Nem lesz olyan kiváló egyéniség, mint a magáé volt, de kakas lesz . . . csak ne jzagsza magát . . .

Bement és levetette magát a szelngóra és három perc múlva brómot vett be és öt perc múlva elhatározta, hogy a hónapig gyorsan elutazik . . .

Este kisétált az asszonyok után, főfájásról, rosszullétről, hányingerrel panaszkodott és orvost hívatott, aki elrendelte, hogy túlságos gyomormedve miatt azonnal utaznia kell Karlsbadba . . .

A szakácsné másnap délben jelentette, hogy megvette a kakast.

— Mennyibe kerül?

— Háromszáz korona nagyságos van.

Ebből látta hogy kétszázötven volt.

— Mit mondott rá Kukura ur?

A szakácsné nevettek.

— Azt mondta nagyságos ur, hogy **mmég szebb mint az övék volt.**

Ez igen megnyugtatóan hatott a gyomor medveire s estére csakugyan elutazott.

Kukoráknál azonban a kakással némi baj volt.

Először is az asszony dult-fult, hogy nem 600 koronát hozott Kukura, hanem egy dög kakast. (De Kukura megmágyarázta, hogy a zsidó azt mondta, hogy . . .

szóval felhínytá a lovat! Amire az asszony azt felelte, hogy: volt pofája a zsidónak? tartozol rá csak egy krajcárral is? Nem nyuztott le? Esztendég csak neki dolgoztál és még ő szemtelenkedik. De te ilyen isten gyávája vagy stb.)

De a nagyobbik baj lett, hogy éjszaka nagy virnyogásra ébrednek, kifutnak, hát a kutya ugra itt van s eszi a kakast! . . . A legnagyobb baj pedig az volt, hogy nem a zsidó kutyája volt a kutya, hanem az ezredesé.

Ezen igen elnémutak. Hm. Az ezredes kutyája?

De az asszony nem adta fel a harcot.

— El fogsz menni az ezredes urhoz, — adta ki a parancsot.

Kukorának nem volt mit tenni. Másnap ünneplőbe öltözött s beállított az ezredeshöz.

— Nnagyságos ezredes uram, a nnagyságos uram kkkutyája mmegette a kkkakasom!

— Az ezredes épen akkor jött haza a strandról, ahol mindenki a Gross kakasán nevetelt, rábámult Kukorára, felállott, odament hozzá, a vállára tette a kezét s azt mondta:

— Te Kukura flam! . . . Mit gondolsz te, én is egy bolond zsidó vagyok? . . . Eredj haza és mond meg a feleségednek, hogy csukja bé éccakarára a tyukjait . . . Vagy szoktassa fel a fára. Oda nem megy utána a kutya.

Kukura dadogni kezdett, de az ezredes ráordított:

— Hapták! . . . Indulj!

És Kukura az ezredes hangerejétől öszszeroskadva szépen hazaindult.

PHILATELIA
 BÉLYEGKERESKEDE — SZÉCSI E.
 SUBOTICA, ÓPOSTA MELLETT
 VÉTEL-ELADÁS-CSERE
 Kereskedelmételeknek más néli hasznosabb bélyegeket
 tekintet nélkül akciók sokra bármily mennyiségben
 3047

— Péter és Pál ünnepe. Mint megtudtuk, a kormány eltrölte július 12-ikének a görög-kelti vallás Péter és Pál ünnepeinek állami ünnep jellegét. Ennek dacára egyes városokban a helyi hatóságok teljes munkaszünetet rendeltek el a napon. Így Veliki-Becskerekben is munkaszünetet tartanak. Beogradban a napilap nem jelennek meg.

— Rendkívüli városi közgyűlés. **Novisadon.** Novisadról jelentik: Hatalmát nem tűrő ügyek letárgyalása végett Novisad városi közgyűlést szombaton rendkívüli közgyűlést tart.

— Belügyminiszter válság. A demokratáknál többségű Pecsics Dragutin, a novisadi kerület képviselője jelölte a belügyminiszteri székre. Az új jelölt ellen radikális részről erős agitáció folyik, állítólag Pasics sem hajlandó beleegyezni Pecsics miniszterségébe.

— **Novisad város felfalátása.** Novisadról jelentik: Novisad városnak az iskolák és egyéb városi intézmények fűtésére 2500 01 fára van szüksége. A szükséges famennyiség fedezése végett Szepcevic Milán főispán, Statics városgazdával a horvátországi erdődívekbe utazott.

— **A Ruhrvidéken bányásztrájk fenyeget.** Berlinből jelentik: Dortmundba július 14-ére összehívták a bányamunkások konferenciáját, amelyen beszámoltak azokról a tárgyalásokról, amelyek a hőmozgalmak dolgában megindultak. Ha a tárgyalások meghiúsulnak, augusztus 1-én kiüthet az általános bányásztrájk.

— **Magyar áldozatközlés.** Hycimen megindított gyűjtésünkhöz a nyomorgó magyar köztisztviselő család részére Szügy Ignác Adán 70 dinárt gyűjtött.

— **Csicserin nem tér vissza Moszvába.** Berlinből jelentik: A «Correspondenz Déna» értesülése szerint Csicserin, aki mostanában Innsbruckban időzik, eloreláthatóan nem tér vissza külföldi népbiztosi állásába, minthogy Lenin mostani helyetteseivel nem ért egyet a külpolitika irányítása dolgában.

— **Megszavazták az amerikai kölcsönt.** A pénzügyi bizottság keddi ülésén 12 szóval hat ellen elfogadta a kölcsön ajánlatát. A javaslat ellen szavaztak az ellenzéki képviselőkön kívül Miletics Szlávko vajdasági radikális és Rajár, a kmet-párt elnöke.

— **Két Rotschild báróné millióis alapítványa.** A nemrégiben Párisban elhunyt báró Rotschild Salamonné ötszáz ezer frankot hagyott szülővárosára, Frankfurtba, abból a célból, hogy ebből az összegből közjótékonyági intézményeket állítsanak fel. A városra hagyott még ezenkívül különböző értékárnyakat, amelyeket sok millióra becsülnék. Angol lapok írják, hogy báró Rotschild Alice, Rotschild Anselm nemrég elhalt leánya, másfél-millió font sterling vagyonny hagyott hátra s ennek nagyrészt jótékonyági célokra hagyományozta.

— **Letartóztatták Somborban két telekkönyvi tisztviselőt.** A «Balkan» című beogradi lap írja: Somborban egy nem mindennapi affér került napfényre, amely igazolomban tartja egész Bécskút, Egy nagybirtok eladásá alkalmával meghamisították a telekkönyvi adatokat és így a vásárlók — kizárólag sombori nagygazdák és pártvezetők családja után — áron jutottak nagy vagyonhoz. Eddig letartóztatták Szilas Rezső telekkönyvvezetőt és a járásbíró Gusz nevű tisztviselőt, akiket azzal vádolnak, hogy ök követtek el az okiratok meghamisítását. Bele van keverve ebbe az ügybe a suboticei agrárhivatal is, és amint látszik, a sombori alispán, aki már néhányszor Beogradban járt, hogy elsimítsa ezt az ügyet.

Tévesen magyarazzák az opciós rendeletet

— Zavarok az állampolgárság kérdése körül —

Az opciós határidő néhány nap múlva már lejár és minél inkább közeledik a végső terminus, annál nagyobb zavarok keletkeznek egyes kérdésekben.

Az opciós rendelet pótlásául és magyarazásául kiadott rendeleteket azonban egyes hatóságok tévesen magyarazzák. Különösen nagy az elkeseredés az érdekelt állami tisztviselők között. Amíg ugyanis a 7610—1922. számú belügyminiszteri rendelet — amelyet már ismertetünk — halálozottan kimondja, hogy azoknak az állami tisztviselőknek, akiket 1921 július 26-ig neveztek ki ukázzal és azon a területen teljesítettek szolgálatot, amely az S. H. S. államhoz csatoltatott, nem kell kérniük az állampolgárságot, mert enélkül is automatikusan S. H. S. állampolgároknak tekintendők, addig egyes vajdasági törvényhatóságok, így például a novisadi is,

— **Változás a novisadi tanácsban.** Novisadról jelentik: A nyugalomba vonult Topavicza Gyuró dr. gazdasági tanácsnok helyét Lákics János, a kultuszgyőztesztály vezetőjével töltötték be. Egyben elhatározta a tanács, hogy a kultuszgyőztesztályt megszünteti.

— **Zserjáv elfoglalja hivatalát.** Zserjáv Gregor szociálpolitikai miniszter, betegségeből felépülve, újra elfoglalja hivatalát.

— **Emberlős övédelemből.** Budapestről jelentik: Hétfőn éjszaka fél tízenként óra tájban dr. Aczél Andor keskedelmi vállalkozó rövid szóváltás után zsebkészével szivszurta Maliz Béla szerelőt, akiről azt hitte, hogy vele a szálló barátnőjét feltűnően nézte. Aczélnek a gyilkosságban serékedett nyújtott egy katona is és mindkettőjüket letartóztatták. A szerencsétlen szerelő azonnal meghalt.

— **A vérbaj gyógyítása.** Párisból jelentik: A legutóbbi párisi bőrgyógyászati kongresszuson előterjesztett jelentésekben kiderült, hogy egy francia orvosnak az a gyógyeljárása, amelyet bismut alkalmazásával végzett, a vérbaj gyógyítására igen hatásosnak bizonyult.

— **Balthazár püspök eddig ötmillió koronát gyűjtött Amerikában.** Debrezenből jelentik, hogy odaérkezett newyorki levél szerint dr. Balthazár Dezső püspök eddig ötmillió koronát gyűjtött Amerikában református egyházi és iskolai célokra. Ez azonban még csak kezdete a gyűjtésnek. Balthazár és kísérete már tovább indult Newyorkból a nagyobb amerikai városokba. Ez a körút hat hétig fog tartani. A körúta annyi város és annyi magyar egyház meglátogatása van fűléve, hogy Balthazár és kísérei csak augusztus közepén térhetnek vissza.

— **Bolsevista betörések a Dnyeszter mentén.** Orheiből jelentik: Hétfőn éjjel egy nagyobb felfegyverzett bolsevista banda átkelt a Dnyeszteren és megtámadta a 3. számú román redőrséget. A bolsevisták fegyvertűzzel támadtak az őrségre, aztán előnyomultak s két órát, kik a folyó partján voltak felállítva, lefegyverezték, fegyvereiket ellopották s aztán eltűntek a közeli erdőben. A román katonák segítségére érkezett osztagok újabb támadások megállítására céljából megerősítették az állásokat.

— **Dublin és Belfast között megszákadt az összeköttetés.** Londonból jelentik: Dublin és Belfast közt minden összeköttetés megszákadt. A vasútvonalon elő épületet légberöpítették. A vasútvonal egy részét teljesen elpusztítottak.

nem bírnak tudomással erről a rendeletről és az ezen kategóriába tartozó állami tisztviselőktől is megkövetelik, hogy optáljanak.

Ha az állami tisztviselőkkel szemben ilyen álláspontot foglalnak el az egyes vidéki hatóságok, akkor könnyen képzhető el, hogy más egyénnel szemben mennyire megnehezítik az optálást. Általában sok panaszt lehet hallani arra nézve, hogy egyes hatóságok tendenciózusan magyarazzák az opciós rendelet intézkedéseit, ami által a nemzeti kisebbségekhez tartozóknak megnehezítik az optálást.

Subotícán csak az illetőség megalapítása körül vannak még mindig bajok, ami szintén lényegesen megnehezíti és meglassítja az optálások elintézését.

Egyelőre még nincs kilátás arra, hogy a július 26-iki határidőig elintéztést nyerjenek az opciós ügyek.

— **Tűz egy budapesti olajgyárban.** Budapestről jelentik: Kedden délelőtt a Schwarz Rudólf és Társaság Szentmihály-uti olajgyárában tűz ütött ki, amely fenyegette a szomszédos gyárakat és faterleket is. Azonnal kivonult tűzoltóság minden erőfeszítése ellenére is az egyik rakár, mintegy 150—200 vaselines hódával legett. Dére sikerült a tüzet lokalizálni.

— **A bolsevisták bezárják a zsidó iskolákat.** Moszkvából jelentik: Egész Fehér-Oroszország területén a zsidó felekezeti iskolákat bezárták. A tanulókat áthelyezték a szovjet-iskolákba.

— **Hatszáz arany hatszáz szappanban.** Budapestről jelentik: A Népszínház-utcában egy fűszerkereskedő boltjában Schwartz Sándorné szappant vásárolt. Amint a szappan fogott, észrevette Schwartzné, hogy aranypénz csillog a szappanban. Sietve felkereste újra a fűszerest és vásárolt még két szappant. A lakásán aztán késsel szétvagdosztá őket. Ezekben is egy-egy husztkoronás arany volt. Jelenleg tett a rendőrségen, mire deaktívek mentek ki a fűszereshöz és lefogták a ládát, amely hatszáz darab szappant tartalmazott s mind egyik egy-egy husztkoronás aranyat rejtgetett. A kereskedő elmondta, hogy a láda szappant az államvasúttal vásárolta egy árverésen. Nyilvánvaló, hogy aranycsempész hunciga veszni a kincset abban a hitben, hogy rájöttek a ravaszra s nem mert jelentkezni, amikor a csomagja nem érkezett meg. A hatszáz darab arany értéke ma mintegy 3,600,000 magyar korona.

— **Nagy gyáregés Győrben.** Győrölből jelentik: Vasárnap éjjel 12 óra tájban tűz ütött ki Richards Richard posztógyárós telephelyén a gyapjutépusztályban. A tűz nagy riadalmat keltett, mert a telepen milliárdokra rugó gypju és készanyag volt felhalmozva. Egyórát megfizített munkával sikerült a tüzet elfojtani. A kár így is 8—10 millióra tehető.

— **Rejtett hadianyag a kieli arzenálban.** Berlinből jelentik: Az antant ellenőrző bizottsága a kieli tengerészeti arzenálban ellenőrző szemlélet tartott. Ez alkalommal nagyon sok fegyvert és municiót találtak, többek közt 136 könnyű és 33 nehéz gépfegyvert. Az a veszedelem fenyegett, hogy az arzenál üzemét, amely 3000 munkást és 200 tisztviselőt foglalkoztat, bezárják.

— **Népszavazás Felsősziléziában.** Berlinből jelentik, hogy Felsőszilézia Németországnak ítélt részén szeptember 3-ikán népszavazás lesz a tartomány autonómiajának kérdésében.

— **Két nap alatt tizenegy ember fulladt Budapesten a Dunába.** Budapestről jelentik: A nagy hőségben a látogatók tömegesen keresik fel a dunai fürdőket, de igen sokan fürdőnek a szabad Dunában is. Mint minden évben, az idén is meg voltak a fürdés áldozatai. Vasárnap és hétfőn 11 ember fulladt bele a Dunába.

— **A próbaházasság című énekes életképét játsza a Suboticei Műpártoló Köre.** folyó hó 15-én este fél 9 órakor, a palicsi diszteremben, amely alkalomra új szabadiszlet is készült. Az érdeklődés annál is inkább nagyobb, mivel az első eset, hogy színdarabot játszanak a palicsi diszterem színpadán.



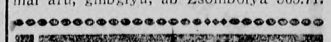
— **Bírók és intézők mérkőzése.** Érdekes mérkőzés lesz szórdaán délután a Bačka pályán, a suboticei alszövetségnek itt működő bírói és sportintézői mérkőzése össze kerül. A mérkőzést különösen sportkörökben nagy érdeklődés előzi meg.

— **Együtt a három suboticei sportklub?** A mai napon már nemcsak a 301 informáltak, hanem mindazok, akiknek közük van a sporthoz, bevezették a fuzió tárgyalásokról. A három suboticei egyesület vezetősége komolyan tárgyal az esetleges fuzióról.



Zürich, Julius 11. Zárlat. Berlin 100, Newyork 522.75. Milanó 2330, Prága 1200. Budapest 0.3750, Zagreb 1.55. Varso 0.0950, Bécs 0.225, bélyegzett 2.50.

Novisadi terménytőzsdé. Julius 11. A mai tőzsdénapon az irányzat tartott volt. Kötés történt búzában, kukoricában és korpában. Szerencsés búza eladott 362.50 d, búcsak búzáé kereset 300 d. Kukoricát eladtak, búcsakát 305 d. Róháfnál ár, árnygály, ab Zsombolya 303.71.



Köszönetnyilvánítás.

Szeretett társtulajdonosunk

Hajós Lajos úrnak

fiatalon (Budapesten) elhunytá alkalmával oly nagy méretben nyilvánult meg a részvét és a barátságot, üzletfelektől oly nagy mennyiségű vigasztaló levél és fájdalunkat enyhítő átirat érkezett, hogy minden egyesnek köszönetünket kifejezni nem tudnánk.

A család valamint cégünk nevében ez uton mondunk köszönetet mindazoknak akik fájdalunkban velünk együtt éreztek.

Novisad, 1922. július

Hajós Gyula, testvér
Schiff Ábrahám
zsák-, ponyva-, zsinagkerekedő és kölcsönző

Hirdetmény.

A suboticei izr. hitközség előjárósága néhai dr. Singer Ernő és Kuffa Mór főrabbi irak síremlékeinek felújítására nyilvános versenytárgyalást hirdet. A teljesítendő munkákat kőműves és kőfaragó illetve szobrászmunkából áll. A munka egy vállalkozónak általánosságban adatik ki.

A síremlék terve, költségvetése és vállalati feltételei Váli Gyula építész suboticei irodájában (Sokolnik-utca 4. szám II. em.) n. pontja d. e. 10-12 és d. u. 3-5 óra közötti megtekinthető. Ugyanott kaphatók az ajánlati minták is.

A borítékba zárt ajánlatok folyó évi augusztus hó 15-ig a suboticei izr. hitközség irodájában nyújthatók be, még pedig d. e. 10 óráig ugyananeznap d. e. 10 órákor fogadják az ajánlatokat ugyanott felbontatni.

Subotica, 1922. július hó 5-én.

Dr. Klein Adolf s. k.
hitközség: elnök.

4783

GILLETTE

és mindennemű öngörváltó késeket felelősség mellett a legújabb rendszerű motorikus üzemre berendezett gépeken egy díjért azonnal újja kőszörülők.

DEUTSCH IZIDOR OPTIKUS SUBOTICA.

Vidéki rendeléseket kérem a késeket ajánlott levélben beküldeni

Önkéntes árverés.

1922. július 16-án d. e. 10 órákor önkéntes árverésen eladók két rézkazánt, amely két nagy lemezből áll, teljesen új, súlya 800 kg. Megtekinthető és közelebbi felvilágosítással szolgál **Leopold Nuber** szén- és fakeskerkedő **Osijek** Vukovarska cesta. Amennyiben az árverésen nem érek el megfelelő árat, fentartom magamnak a visszalépés jogát. 4746

Keresztetik 60 milliméter vastagságu
11.5 hosszú

transmissió tengely

5 csapággal és eggyel több kuplunggal mindahány darabból áll a tengely
Schäffer Géza, Stara-Kaniza.

4785

Cseplőgépekhez mentőszekrényeket

felezérel legutányosabb árban

Helszler gyógytár Senta.

4718

EGYETLEN KÉTNYELVŰ IRÓGÉP A VILÁGON
AZ
"ADLER"

CÍRIL ÉS LATIN EGY GÉPBE
KÉPVISELET és EGYEDÁRUSÍTÁS
AZ EGÉSZ VAJDAASÁG RÉSZÉRE

DEUTSCH IZIDOR
OPTIKUSNÁL
SUBOTICA

Írógép-műhelyemben minden javítást és átalakítást szakszerűen garancia mellett eszközök. Vidéki javítások soronkívül eszközölhetnek. Írógép-műhelyemet a bécsi Remington-telep voltművezetője vezeti

Amerikai Carbon másolópapír és írógép-szallagok gyári lerakata.

3940

MŰLABAK, MŰKEZEK, EGYENESTARTÓK SCHÖNBRUNNÁL SUBOTICA

Pašičeva ul. 5. Telefon 275.

Járványos betegségek elkerülésére igyek

Rehitschi savanyúvizet
„Rogaška Kiselica“

9/10 literes palack 15 K.
7/10 „ „ 18 K.

Kapható nagyban és kicsinyben

URBANEK ANTAL
FŐLERAKATÁBAN
Aleksander ulica Prokesek-ház

Felső Kereskedelmi iskolát jó eredménnyel végzett

gyakornokokat

felvesz egy helybeli pénzintézet.

Ajánlatokat nyelvismeret megjelölésével „Bankgyakornokok“ jeligere kérünk a kiadóhivatalba. 4703

OXIGÉN

megérkezett minden mennyiségben kapható

Kemény Gyulánál
Subotica
Telefon 29.

Kalisalpeter

kristályos, finomított ab jugsoszláv hajóállomás kilogr.-ként 50 koronáért kapható

FRIEDMANN IGNÁC
SUBOTICA
Poštanska ulica.

Adán

a Bácsmegyei Napló részére hirdetéseket felvesz
Párducz Vince
hirlapelárusító.

MINERALÖL IMPORT

Ingenieur Vértés & Co.
Subotica, Cara Lazara u. 6.
Ajánl
subotical raktárból
GÉPOLAJ, HENGEROLAJ, VULKÁNOLAJ, GÁZOLAJ, Petroleum-öt.

TRANSPORT D. D. SUBOTICA

átköltözött

Manojlovićeva ul. 1. szám alá

az Aleksandrova ulicai nagytrafik mellé.

4688

Távíratcim: GROZIT.

Telefon sz. 806.

Beográdi

Aszfalt és Kátránytetmékek Gyára



Beograd,
Vuka Karadžića 6.

TERMEI:

„GROZIT“ hőretőfedőlemezt, aszfalt- és kátrány tetőfedőlemezt kátránykőolajat, karbolincumot, facemenetet, tető- és vaslakot, kőszénzsúrkot keményet és puhat, naftint és minden egyéb tynemű terményt.

Utlevél vizumokat

külföldi konzulátusoknál napi küldőncjarral a legrövidebb idő alatt megszerez, podgyászbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál

Vojvodinai főügynökség: **Novisadon** Rajič és Lederer, Wagner palota.

Ügynökségek: **Subotica** Szmatana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám.

Sombor: Gerner János, Kralja Alexandra ulica 5.

Žombolja: Transport D.D. Tel. 55.
Vel.-Kikinda: Hirschenhauser I. Tel. 48. 4014

Vel. Bečkerek: Ipar- és kereskedelmi bank. Tel. 210. **Pančevo:** Georg Viličković. Srpska ulica 7. **Senta:** Engel Arnold. Tel. 26. **St. Bečej:** Gombos Henrik. **Vršac:** Ernst Fuchs. Pašičeva trg 4.

„ŠUMADIJA“

ELSŐ SZERB BIZTOSÍTÓ ÉS VISZONTBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG, BEOGRAD

VOJVODINAI VEZÉRKÉPVISELET

NOVISAD, NJEGOŠEVA (ANDRÁSSY) UTCA 1.

Vállal életbiztosításokat és ny. mint leánykijelölést, leány- és vagyonbiztosítást flugvermekek részére, továbbá tűzbiztosításokat kátrány kőolajok szerinti a legkezevebb feltételek mellett. Ezenkívül a kereskedelmi és iparminiszterium 3098. számú 1921. augusztus 14-én kelt végzése alapján a „ŠUMADIJA“ folyósítja az „EKVITELA“ Newyorki biztosító társaságnak jugsoszlávian esedékes jaraidekeit. — Keres megbízható helyi ügynököket az összes Vojvodinai helyiségekben a legmagasabb szűzölök mellett. Jelentkezők forduljanak közvetlenül a vezérképviselethez NOVISAD, Njeoševa ulica 1. szám. 4359

FIGYELEM!

FIGYELEM!

UTASOKNAK, ÁTUTAZÓKNAK ES IDEGENEKNEK

„GRAND HOTEL PETROGRAD“

BEOGRAD, A VASUTÁLOMÁSSAL SZEMBEN, VILSONOVA ULICA 115.

TELEFON: 2313.

MEGNYILT JUNIUS 5-ÉN.

A szálloda modernül van berendezve, 120 szépen burorozott szobával, meleg- és hideg vízvezetékekkel. A sz. lloda el van látva fürdőszobákkal, szalókkal minden kényelemmel és villanyvilágítással. Az étterem és kávéházban előrendű francia s szerb ételek és italok kaphatók. — SZOLID ÁRAK. OYORS ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS. 4298

IGAZGATÓ: ÁG.

Dr. CEZAR KAJON

PROF. A. LORENC BÉCSI KLINIKÁJÁNAK VOLT OPERÁTORJE
ORTOPÉDIAI SEBÉSZ SPECIÁLISTA

RENDEL D. U. 2-4.

Csont-, csuklóbetegeknek, bénáknak, törött válluaknak és törött végtagoknak, szillett vagy megszokott csontrendellenességeknek. Ortopédiai- gimnasztikai kurzusok.

BEGRAD, STUDENIČKA ULICA 67.

Bor és pálinka
szakmában jártas agilis

aquisiteur
a Bánat és Bácska részére kedvező feltételek mellett azonnal felvétetik

Ajánlatok:

GROSZ VIKTOR

bor-, pálinka nagykereskedő és ecetgyár
ZOMBOLJA céghez intézendők. 4766

TARTSA SZEM ELŐTT
ENGLER ALBERT

Harisnya Áruházát
hol harisnyakülönlegességek és mindennemű rövidárak legolcsóbban szerezhetők be.

HUSPIAC, (Löwy és Breuer mellett.)

PÖSTYÉN
(PIŠTANY, CSEHSZLOVÁKIA)

CSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIAS első gyógyhelye. THERMIA legideálisabb szálló, a fürdővel egybeépítve. Kitűnő gyorsvonatösszeköttetés, S. H. S. állambelieknek jelentékeny valutaközvetmény. — Felvilágosítások: S. Mojilovits Beograd, rue 3. Dečanska. Eredeti póstyéni „Pi.Qa.” gyógyiszap ismét kapható házi kezelésre. Rendkívül olcsó, mert egész ku. ára (20-30 kezelés) feltétlenül elegendő. 3151

WEITZENFELD ÉS TSA
SUBOTICA TELEFON 190.
iroda: Városi bérpalota. Kötélgyár: Sentai-put. Alapítva 1902. Táviratcím: Kenderipar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lópokrócat, tűzoltó és kerti tömlőket, ujlisztes gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazzsákokat, madrac és roletta szöveteket juttatóból és lenből, mindennemű házivásznat. Zsineg, kötél és hevederek. 712

IMPORT
ROMÁNIÁBÓL
GIPSZ MÉSZ
TÚZIFA

LUPÉNYI-PETROZSÉNYI
SZÉN

VAGONTÉLEKBENSZALLITJA
FRANKL JAKAB
FAKERESKEDŐ VEL. KIKINDA
TELEFON 27.

4770

Veszek

használt jügoszláv postabélyegeket

minden mennyiségben !!

Kérek árajánlatokat a mennyiség és ár megjelölésével Deutsch Károly tükkőrgyáros Stara-Kanjiža

3692

Uj szállítmány érkezett:

1. AIDA jegyű fonál fekete 8, 12 és 16 sz., színes 12 és 16 szám, fehér 12 szám
2. PERLE ITALIA fekete
3. CONCA PÓRO fekete
4. KORONA D'ORO fekete 20, 25 és 30 szám.
5. LEVRIERO jegyű cérna (kútya) fehér és fekete 400 jardos.
6. CÉRNA 200 jardos gombolyagokban, fekete, fehér és színes 16, 10 és 30 szám.
7. CÉRNA 100 jardos gombolyagokban mercerizée, fekete és fehér 30, 40 és 50 szám. Kiváló jó minőség C. T. J. jegyű.
8. BÉRET fehér és fekete 30 szám.
9. ZSEBKENDŐ zefirből 40 cm.
10. COTON PERL 8 sz., színes 10 gombolyag, kis jegyű C. T. J.
11. PAMUTHARISNYA fekete női tucatja D. 125 ládánként 100 tucatja 118 dinár.

Jovan T. Janković i Comp
Zmaj od NocaJa
BEOGRAD

U. I. Fent felsorolt áruk állandóan raktáron.

Naptárak 1923-ra.

A Minerva-nyomda kiadásában 1923. évre a következő naptárak jelennek meg:

- Vojvodinai Magyar Naptár
- Gazdák Naptára
- Petőfi Naptár
- Irodai Határidő Napló

Valamennyi kalendáriumunk érdekes tartalommal, szép képekkel díszítve jelenik meg, minis-terleg cenzúráva és az árusításra miniszteri engedélyünk van, amit hiteles másolatban minden árusítónak megküldünk.

A naptári rész vörös és fekete betűkkel nyomva, tartalmazza az összes egyházak ünnepeit, a nap és hold felkelését és nyugatát. Minden naptárunkban az SHS állam teljes vásárjegyzéke és egyéb közhatalu tudnivalók befigyeltatnak.

Naptárrendelésekre előjegyzéseket már most elfogadunk.

A Minerva naptárak hirdetői részére a legalkalmasabb hirdetési organum. A Vojvodinai Magyar Naptár eddigi sikere bizonyítja, hogy a kereskedők, iparosok, vállalatok egész uj és megnagyobbodott vendőköre tesznek lehet, ha naptárainknak hirdetnek. Hirdetést fel lehet adni bármelyik naptárba külön-külön is.

Hirdetéseket felvesz Subotícán a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala. Beljöldön: Beogradban, Zagrebban, Novisádon, Ljublanában, Osijekben, Somborban, Veliki-Breškeken, Kikindán, Stari-Becsén, Vrsacban, Bela-Crkvan, Murska-Subotán, Dolnja-Lendván. Külföldön: Berlinben, Drezdában, Münchenben, Wienben, Bukarestben, Temesváron a Bácsmegyei Napló megbízottai és fiókiadóhivatalai.

GYÁRAK, BANYÁK, KÓRHÁZAK, INTÉZETEK
stb. részére
MUNKÁSÖLTÖNYÖKET
és **FEHÉRNEMŰT**
legelőnyösebben készít
„RAPID”
KONFEKTIÓ IPARVÁLLALAT, NOVISAD.
GRADJEVINSKA TRG (Bater) 4 és DUNAVSKA UL. (Duna u.) 8
Árajánlattal és mintával szivesen szolgál! — Nagyobb megrendeléseknél személyesen jövünk. 4699

Szitaselyem
valódi svájci „Dufour”-féle
5-9 számig minden mennyiségben raktárról a legolcsóbban kapható
Commercia d. d. Subotica.

MÉRLEGGYÁR

Sebestyén és Szenes
Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.

Gyárt:

tizedes, körtésmérlegetek és fahosszmérleketek, Megrendelésre készít mindenféle rendszerű tizedes, százados és szekérlüdmérlegetek.

Vállal:

mérlegjavításokat. Beépített mérlegek javítását helyszínen eszközözi.

Azonnali szállításra ajánl:

500 és 750 kg-os jenyő és tölgyfa tizedesmérlegetek erős kivitelben.

4413

ELADÓ

3 gőzkazán (68, 48 és 22 m² tüzfelülettel, egy darab 18 lóerős stabil gőzgépj, egy komplett 10000 kalóriás jéggyári berendezés), még üzemben megtekinthető

Gerber Nándor és Fia
sörgyárában Stari-BečeJ. 4474

Violetta Crème

az archéort édesé teszi, májfoltot eltávolít. Kapható kizárólag

Lackner Drogeriában
Subotica, Alexandrova ulica. — A Hotel Nationalai szemben

FASZENET

csomagolva és szabadon, elsőrendű fehér darabos meszet, heocsini portlandcementet nagyban és kicsinyben ajánl Révai Adolf Subotícán, Csirkepiac (kisköz). Telefon 551. szám.

PRÉSTELEP

Jugoszlávia egyik legnagyobb börttermő vidékén, a szüreti cefrevasár körvétel közelében, na i 15 vagon must tellesítménye, modern felszerelésű, több ezer hektóiter raktár és transporthordóval, haláleset miatt, kedvező feltételek mellett **ELADÓ**. Eset eg társulás nincs kizárva. Közvetítők díjazva. Komoly érdeklődők írjanak „Elsőrangú biztos existentia” alatt a kiadóba.

4488

LEVELEZÉS

Csunya sombori miért nem ír? Megcapta levelemet? Kérek gyors választ "Háthet".

Intelligens fiatal ember, aki már belesomrózott a kisváros izzadás, ha egy hanguságába, frissítő valóságban levelezne okos, vigmedélyű **fiatal** leánya vagy asszonnyal, aki irodalmilag **Kassal**-ig vagy legalább is **Ady**-ig jutott már el. Közös szimpátia esetén ismeretség is lehetséges. Tartalmas és mindenképp érdekes **írások** biztosítása (minden önhittség nélkül) részéről, amit viszont én is elvárom. Leveleket „XX. század” jellegű és lap kiadóiba kérem.

FOGLALKOZÁS

Keresek vidékre első gimnazista fiamhoz tanerőt, ki őt szerb nyelvű és számból minden önhittség nélkül a levélvizsgára előkészítendő. Esélyt élvezném öt valamely tanári családnál. S íves ajánlatokat „I. gimnazista” című kiadóba kérek.

Hivatalnok ki a szerb nyelvet bírja, gépirásában, könyvelésben járasságában, azonnali bejelésre kerestetik. Cim a kiadóban.

Almóvár, molnárszék azonnali bejelésre kerestetik egy 2½ vagonos export malomba. Ajánlatokat a kiadó vafal továbbít.

Starbetejre kerestetik kisebb család háztartáshoz intelligens nő. A lakó hely, jó otthon, jó fizetés. Főzést kedvelők előnyben. Ajánlatokat Antók Anna papirkereskedése St. Betcegen továbbít. 4800

Rőidáru nagykereskedés részére kerestetik megbízható segéd, helyi ügynök, kifutó fuú és németül, magyarul tudó irodakiszaszon. Cim a kiadóba. 4815

Műszaki főmőlnár állást keres 15-iki bejeléssel. „Műszaki” jellegű a kiadóhivatába. 4777

Kellő gyakorlatlalt bírúvegs segédet valamit vizsgálóaleányt azonnali felvezetés. Krauser ügykereskedő Subotica. 4791

Keresek sentiu vámmalmozhoz mo'nárnt akia szerelést vállaljalja. — Cim Schwarcz Fülöp Senta. 4803

Apróhirdetések

Telefon nem adunk hirdetést Gyekben felvilágosítást. Apróhirdetés egy szö K, vastagság és címzés kézzelzetesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K. Apróhirdetést felvevő Subotica a kiadóhivatal, Főszékház, Lehaeház és Schlanger hírlapjánca a vasuti park mellett. Vidéken valamennyi telefontelefon - közüzetszékhelyre vonatkozóan 30 din., nyolclevélre 90

Utazót és ügynököt keres nagykereskedés azonnali bejelésre. Ajánlatokat Antók Anna könyvkereskedésében Starbetejre intézendők. 4765

Jómegejienésű szobanmas utasához kerestetik. Ajánlatokat jómegejienésű jellegű a kiadóhivatál továbbít. 4709

Molnárszékedeiket, malom munkásokat és egy motorkezelőt keres azonnali bejelésre Kóhán Vince és fiai hengermlom Subotica, Sencanski-put. 4752

Ó n a l l o német-magyar levelező, német-magyar gyorsírónó, perfekt könyveit állast keres. Ajánlatokat „Pe feht német” jellegű a kiadóba kér.

Kamaráson közvetlenül a határon eladó 27 holdas bírtok tanvárapulekkel és 5 hold szőlővel, valamint kamarási állomas mellett azonnali beköltözhető 4 szobás villa 2 hold telekkel Batta Péter ügyvéd Starakanizja. 4789

25 kapa szőlő, 6 láncc föld, több modern, azonnali átvehető ház eladó. — Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Biró Andor ügyvéd. — (Hitelbank palota)

Hajókázán 9 légkörnyómas, 102 m² tüzelletű, továbbá hat méteres tisztacónak, 150 kg., fekete uszó kocsiencés, két öreg fiakkere eladók. — Batta Péter ügyvéd Starakanizja. 4793

Horgoson Szentjános-t. 503. számú sarokház a adó, melyben két üzlethelyiség van me teleő lakásokkal. Jelenleg fűszerüzlet van benne, mely arával, berendezéssel együtt eladó és azonnali átvehető. Erdekoldni ugyanott. 4750

Zongora eladó Sentán Blázsovsics Lászlónál, Adai utica. 4590

Eladó Körber tüzelőtégla és egy cserépkemence. Cim Malibedej Teclaglyar. 4776

Használt hídmerleget kecskek megvetőre. Cim Heszlósej Apatin, Bačka. 4755

Palicson ötszobás modern villa, öt kapti elsőrendű fűszűző és gyűmölcsőssel utányosan eladó. — Továbbá egy új becsi ebédő, egy alighasznált biomokfutókocsi és permelezőgépj eladó, Erdekoldni az utolsó kitérőnél Fuchs féle villában. 4003

Gyógyszertár banáti nagyközségben olcsón eladó, azonnali átvehető. — Cim a kiadóhivatásban. 4694

Eladó Dr. Sudarevicséva u. 14. számú bérház egy azonnali átvehető öt szobás lakással. 4738

KÜLÖNFÉLE

Jóforgalmu üzlet a Fő-téren azonnali átadó. Cim a kiadóba. 4808

Egy burtozott szoba kiadó július 15-ére. Vilsonova-utca 3. szám. 4805

Üzlet helyiség a nagy posta mellett azonnali kiadó Cim a kiadóban. 4728

Malomszerelést vámkereskedelmi, rozszárpa-kó és őrölt malmok berelést, Diagram szerkesztést, összes malum gépek szakszere javítást elváljalja Milicsk Subotica, Borszanska-utca 3. szám. 4778

Jobb családnál teljes ellátásra két intelligens hölgyt keresünk. Cim a kiadóhivatásban. 4805

Magnesit a legjobb fűhércipőszűző. — Kapható illés győgybáron főposta atellenében. Ara 5 dinár.

Gummi bélyegző bárnilyen nyelven 24 óra alatt készit Molnár József Subotica, Frankopanska-ut. 25. (613. régi szám) Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is felvezet.

Bélaercvái hegyibor és pálinka nagyban eladása
FOKTER GYÖRGY SUBOTICA
ZRINJSKI TRG 2.
Több vagon bor beérkezett, melyekből Vöröset, Bikavét, S. lleret, fehérort, Ezerjót 4 dinárért (6 korona) eladó, azokivül négyéves Ritzling, Traminer, Zirindai stb., palinkát pedig 40-50% o saját földémből eladó a legolcsóbb mai árak mellett a t. szállások és vendégios utarak. Veszek használt teljesen felszerelt borszivattyút, pálínkakazánát és hordókat 50-800 literig.

Ajánlunk
krmelji és banjalukail-akómentes
SZENET
ipari üzemeknek leggazdaságosabb tüzelőanyag vagontételekben
prompt szállításra jutányos áron
továbbá minden méretű
fűrészelt és faragott épületefát,
deszkát, lécet vagontételekben.
Comercia d. d.
Subotica.

Kávó! Kávó!
Modern villamosüzemű kávépörkölő és őrlőgép!
Tisztelettel értesitem a kávésokat, szállodásokat és az összes fogyasztókat az S. H. S. alamban, hogy **Beograd** városától
a Tamis-gyárat bérbevettem.
Speciális szakemberek! A legmodernbb gépek kávéörölés és pörkölés céljából.
Kifutó minőség! Szolid árak!
Eddigi működésem biztosíték, hogy a n. é. közönség bizalmával megajándékozom.
Kivéárusítás:
uj helyiségben **Vasina-utca 13. Beograd** (kod Zlatnog Angjelo), Telefon 505. szám.
Az ország belterületére rendelőknek 5 kilogrammos postacsomagokat küldünk utánvétellel.
Raktáron tartunk összes gyarmatarukat (őrölt, bors, fahéj) stb. nagyban és kicsinyben.
Tisztelettel
Mladen M. Popović.

DEDY
angol minőségű
terpentines
cipőkrém
mindenütt kapható
Depot:
Első Jugoszlaviai Vegyészeti gyár Novisad.

Fiatl jó számó ó segédet felvezet Basch József fűszerkereskedő Cantavir. 4697

VÉTEL-ELADÁS
Eladó egy darab dugaszoló sörfűtőgép és egy darab Korona dugaszológép, egy darab nagy crós strátkocsi 50 mm-ig lehet lenbeni. Hercul Andor Malibedej 4775

Zongora rövid, keresztinós, fekete, Siingli-fele eladó. Pajo Kujundzic-utca 4 szám. 4781

Villanymotor 24 lóerős, teljesen jókarban üzemnagyoobbítás miatt eladó. **Malomkőpár** egy méter átmérőjű, vegyesörésre, teljesen megfelelő vasalkatréssel együtt eladó. A faalkatrészek teljesen újak. **Egy pár Ganz féle** 3/8 hengerhez való acél fogaskerék eladó. Cim Villan malom Malibedej. 4780

Sentán fönton sarokház két üzlethelyiséggel, 25 év óta fűszer- és szabónizeti van benne, ötszobás lakással más vállalat miatt azonnali eladó és átvehető. — Blázsovsics László Adai-utca Senta. 4608

Eladó Szép János kocsi-gyártónál Starakanizjans egy nagyon kön yű bőrfódes hntó és egy Viktória női hajtkocsi. 4793

Egy szoba konyha az összes berendezéssel eladó. Ugyanott két cipőgépj is eladó. — Cim özv. Kóhán Józsefnél, Novisadska-utca 4 szám VII. k. r. 4702

Szarakanizsán eladó egy 50 éve vendéglől használt, 6 szobás lakással, semmelkényiséggel, nagy udvarral bíró ház. Batta Péter ügyvéd Starakanizja. 4788

Főnton levő jóforgalmu vendéglő, házzal jóállapotban azonnali eladó. Bővebbet szemlyesen Eézi Bán vendéglőlősnél Sztarakanizsán. 4795

Morvaj Antal féle vasúti indóházal szemben levő emeletes sarokház szabadkésből eladó. Bővebbet dr. Vécó Mamuzsics ügyvédnél Subotica, Szudarevics-utca. 4804

Azonnal eladó egy győnyörű velencei tükör, 230 m magas, 190 m széles, 6 m vastag, egy 8a on-szőkőket belga porcellanból, 2 m magas 1 m széles, két darab nagy elsőrendű rezluszter, mindegyik hat lánggal,

két darab kisebb rezluszter két és háromlánggal egy hatalmas tolglyaszékerejű 3 m magas, 2 1/2 m széles, négy ajtos. — Özv. Dr. Lauthalmer Oszkárnél Doinja - Lendava (Prekanur). 4806

Eladó spedítör kocsi, tábori kohó, hengerolató, cséplőgépszij, go yós csapágy, víz- és gőzcsapok, szijtrcsák. — Hamburger gépműhely, Segedinski-put 115. szám. 4636

Kevessé használt komplett hálószoza olcsóért sürgősen eladó. Ugyanott vaságtyak, képek, lámpák, befőtésűvegek is. VII. Cara Lazara utica 10, Rottmann-tele vasbutorgyárral szemben. 4 00

BENZ AUTOMOBILOK
a Zagrebački Zbor-on kiállítási hely 596. sz.
Főképviselet SHS részére
Ch. Nusser, Beograd—München. 4271

ÉPÍTŐK FIGYELMÉBE!
Ajánlom, megszükségletüket már most az öszi wagonhiány beallta előtt
OLCSÓ ÁRBAN
beszerezni. A régebben leoltott mész érettebb, kiadesabb. — Falazás, vakolat és meszeléshez legjobban bevált
fával égetett MESZET
wagontétlekben, valamint helyben kisebb mennyiségben is az epítés szűkhűvőre szállítók. Továbbá raktáron tartok beokni PORTLANDCEMENTET, oroszbanl forrástészhoz alkalmas kiváló minőségű KOVÁCSZENTET és helybeli raktárban rostált, száraz portmentes búkkát hasab **FASZENTET** nagyban és kicsinyben
ELSŐ JUGOSZLÁVIAI MÉSZMŰVEK
FŐLERAKATA
Sipos Sándor Subotica
MÉSZTERMELŐ
Raktárak: I. Sokolska ut. 2. — Iroda: I. Sokolska ut. 6
Telefon 868. — Telefon 868

Eladó 4655
egy pár kő,
Graepfi-féle, gyári állványon, transmissióval, emelődarával és szijjal.
Ugyanott kapható egy Hoffher-féle gőz csövesdaráló
Mindkettő egy évig használt.
Cim:
Berger Lipót, Csóka.